

***A Magyar Tudományos Akadémia
Könyvtárának
2010. évi beszámoló jelentése***

Évi jelentés

2010

**BUDAPEST
2011**

**A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRÁNAK
2010. ÉVI BESZÁMOLÓ JELENTÉSE**

*BUDAPEST
2011*

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA
ÉVI JELENTÉSE

31.

Összeállította: dr. Náray-Szabó Gábor

ISSN 0230-7545

TARTALOMJEGYZÉK

I.	Vezetői összefoglaló	5
II.	Igazgatás, szervezet, munkatársak	7
III.	Állománygyarapítás, kiadványcsere	12
IV.	Feldolgozás	22
V.	Olvasószolgálat	26
VI.	Információ- és tartalomszolgáltatás	38
VII.	Informatika	40
VIII.	Akadémiai Levéltár	43
IX.	Tudományos és szakértői munka	45
X.	Agora	64
XI.	Könyvtár és reklám	68
XII.	Pályázatok és támogatások	75
XIII.	Gazdálkodás	77

”MACHEN WIR UNS KEINE ILLUSION.”
”Expedition of 1854. Skela Glad-over”

I. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az Arany János utcai épület történetének jelentős állomásához érkeztünk 2010-ben: az MTA támogatásával, TÁMOP pályázati forrással és saját erő felhasználásával sokoldalú hasznosításra alkalmas közösségi teret alakítottunk ki a második emeleten. Ennek része egy tizenhat férőhelyes digitális dolgozószoba, egy videokonferencia-terem, egy társalgó és egy maximum 120 fő befogadására alkalmas konferencia-terem.

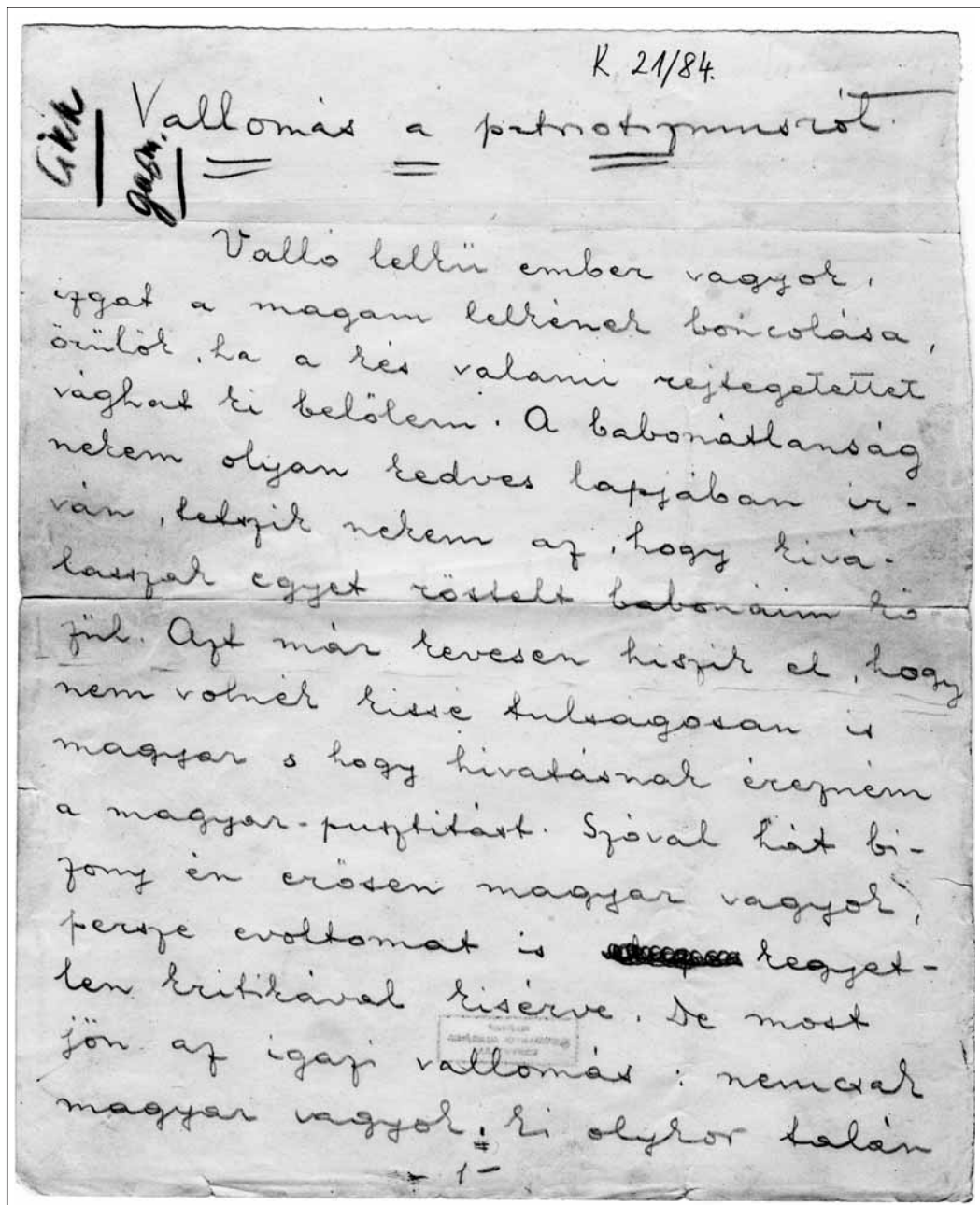
Az olvasói létszám évek óta tartó csökkenését most is észleltük, a regisztrált használók száma 4940 fő, valamivel kevesebb, mint tavaly. A távhasználat viszont jelentősen emelkedik, egy év alatt összesen 727 ezer alkalommal látogatták meg a könyvtár digitális gyűjteményeit és honlapját. Az év közben kapott külön támogatás lehetővé tette, hogy könyvtármányunkat jelentősen bővítsük, az előfizetett folyóirat-címek száma kismértékben nőtt. Enyhén csökkent a cserében kapott, illetve adott dokumentumok száma, több kiváló partnerünket elveszítettük, melyekkel együttműködésünk különösen előnyös volt számunkra.

Öt akadémiai kutatóintézet által létrehozott konzorcium vezetőjeként „*Athenaeum az Interneten*” címmel 70 millió Ft támogatást nyertünk az Új Magyarország Fejlesztési Terv Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) keretében. A támogatás többek között lehetővé teszi, hogy gyűjteményeink jelentős része hamarosan az Interneten keresztül is kereshető lesz.

Adományozás révén hozzájutottunk Ady Endre *Vallomás a patriotizmusról* c. írásának eddig lappangó kéziratához, melynek ünnepélyes átvétele alkalmából rendezett ünnepségen részt vett az adományozó, Eri Székely (Zürich) is. Folytatjuk az egyre sikeresebb *AGORA* programunkat, melynek kiemelkedő eseménye volt az MTA Művészeti Gyűjteményével közösen rendezett, *Széchenyi emlékezete* c. kiállítás, ezt mintegy 4.500 látogató tekintette meg.

Az „*In memoriam Gábor Dénes*” digitális gyűjteményünk az *Év Honlapja 2010 Különdíját* nyerte el, ugyanez a honlap megkapta a Magyar Tartalomipari Szövetség „*Felhasználóbarát honlap*” minősítését is. Teleki József emlékérmét adományoztunk Keleti Gyűjteményünk elkötelezett és bőkezű mecénásának, Korvin Gábornak (Dahrán, Szaúdi Arábia). Tatár Sándor, a Tájékoztatási és Ol-

vasószolgálati Osztály munkatársa, költő-műfordító munkásságát József Attila-díjjal ismerték el, ezen kívül megkapta a Salvatore Quasimodo Költőverseny (Balatonfüred) zsűrijének elismerő oklevelét is.

II. IGAZGATÁS, SZERVEZET, MUNKATÁRSAK

1. Szervezet

Az Akadémia vezetésének megbízásából az MTA Könyvtára felügyeletét Maróth Miklós akadémikus irányításával az *MTA Könyvtári Bizottsága látja el*. A bizottság 2010-ben nem tartott ülést.

A könyvtár vezetői:

Főigazgató: *prof. Náray-Szabó Gábor*

Főigazgató-helyettes: *dr. Téglási Ágnes*

Gazdasági igazgató: *Czeglédi Katalin*

A könyvtár szervezete:

1. Igazgatóság
2. Gyűjteményszervezési Osztály
vezetője: *Kőrösi Csilla Júlia*
3. Gyűjteményfeltáró Osztály
vezetője: *Gáspárné Monostori Judit*
4. Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály
vezetője: *Haffner Rita*
5. Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye
vezetője: *dr. Babus Antal (májusig: dr. Rozsondai Marianne)*
6. Keleti Gyűjtemény
vezetője: *dr. Dévényi Kinga*
7. Akadémiai Levéltár
vezetője: *dr. Hay Diana*
8. Informatikai Osztály
vezetője: *Bánhegyi Zsolt*

9. Gazdasági Osztály

vezetője: *Czeplédi Katalin*

Számos pályázatot és programot mátrix szervezetben valósít meg a könyvtár, így a hagyományos hierarchikus szervezetet egyre inkább átszövi a több osztályt érintő projektek rendszere.

A Közalkalmazotti Tanács elnöke *Mázi Béla*. A reprezentatív létszámmal bíró szakszervezet vezetője *Kosztadinov Anikó*.

2. Létszám, bérezés, jutalmazás

Rozsondai Marianne osztályvezető (Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye) nyugdíjba ment, 2010. május 1-től megkezdte felmentési idejét és Babus Antal vette át az osztály vezetését. Osztályvezető-helyettes Tóth Gábor lett. A Kézirattárban munkába állt Krähling Edit, feladata kéziratos hagyatékok és régi könyvek feldolgozása. Az igazgatóságon Szersén Gáborné igazgatási ügyintéző, a Gazdasági Osztályon Szigetvári Imréné ruhatáros állt munkába.

2010. november 23-án, életének 81. évében elhunyt F. Csanak Dóra (1930–2010) irodalomtörténész, sajtó- és művelődéstörténész, 1952-től a Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményének munkatársa, 1975 és 1997 között osztályvezetője. Elhunyt Lócsei Károlyné (1953-2010) aki 1989-től volt az Igazgatóság munkatársa.

Főtitkári Elismerésben részesült az Üzemeltetési Csoport vezetője, Kiss Zsuzsa.

A munkajogi létszám 2010. január 1-jén 119 fő volt, 3 fő lépett be év közben, tizenhárman távoztak, így a létszám 2010. december 31-én 109 lett. A teljes munkaidőre vonatkoztatott, redukált létszám 97 fő, ebből 78 fő teljes munkaidőben, 29 fő részmunkaidőben foglalkoztatott.

Munkajogi létszám	Intézet összesen (fő)
2010. január 1-én	119
évközi belépés	+ 3
évközi kilépés	- 13
2010. december 31-én	109
2010. december 31-i redukált létszám	97
Állományi létszám*	
teljes munkaidőben foglalkoztatott	78
részmunkaidőben foglalkoztatott	29
2010. december 31-én	107
2010. december 31-i redukált létszám	95

* nem tartalmazza 2 fő fizetés nélküli szabadságon lévő munkatárs létszámát.

Foglalkoztatás jogcíme	Létszám*	Havi átlagbér (Ft)**
teljes munkaidőben	75	202.650
részmunkaidőben	18	150.518

* éves átlagos statisztikai állományi létszám

** teljes munkaidőre átszámítva, az átlagbér számításánál figyelembevett tételek: rendszeres személyi juttatások és a munkavégzéshez kapcsolódó juttatások.

Jubileumi jutalomban részesültek	Kifizetett jubileumi jutalom (Ft)
4 fő teljes munkaidőben foglalkoztatott	1.879.600
1 fő részmunkaidőben foglalkoztatott	298.000

3. Végzettség, szakképzettség

A 2010. december 31-i 109 fő munkajogi létszámból 1 fő az MTA rendes tagja, 9 fő kandidátusi, illetve PhD-fokozattal rendelkezik.

A végzettség megoszlása (fő)

Végzettség/munkakör	Teljes munkaidős	Rész-munkaidős	Rész-munkaidős átszámítva	Összesen
	1	2	3	4=1+2
Felsőfokú végzettségű könyvtáros	46	10	6,30	56
Felsőfokú végzettségű informatikus	3	0	0	3
Nem felsőfokú végzettségű segédkönyvtáros, könyvtáros asszisztens	7	0	0	7
Nem felsőfokú végzettségű raktáros, fotós, könyvkötő	12	1	0,75	13
Szakmai munkakörben összesen	68	11	7,05	79
Gazdasági, ügyviteli alkalmazott	9	1	0,75	10
Műszaki, fenntartási alkalmazott	2	10	5,37	12
Egyéb alkalmazott	1	7	3,36	8
Nem szakmai munkakörben összesen	12	18	9,48	30
<i>Mindösszesen</i>	<i>80</i>	<i>29</i>	<i>16,53</i>	<i>109</i>

A foglalkoztatott közalkalmazottak korösszetétele a 2010. december 31-i tényleges állapotnak megfelelően

Munkakör megnevezése a 150/1992.XI.20. Korm. rendelet szerint	35 év alattiak létszáma		35 – 62 évesek létszáma		63 – 70 évesek létszáma		70 év felettek létszáma		Összesen	
	tényleges	átszámított	tényleges	átszámított	tényleges	átszámított	tényleges	átszámított	tényleges	átszámított
Főkönyvtáros	2	2,00	26	25,50	1	1			29	28,50
Könyvtáros	5	4,25	14	12,80	2	1			21	18,05
Főlevéltáros			3	3,00					3	3,00
Levéltáros										
Informatikus	2	2,00	1	1,00					3	3,00
Segédkönyvtáros			1	1,00					1	1,00
Segédlevéltáros			1	1,00					1	1,00
Könyvtáros asszisztens			5	5,00					5	5,00
Könyvtári/levéltári restaurátor			2	1,75					2	1,75
Könyvtári/levéltári könyvkötő, fotós			3	3,00					3	3,00
Raktáros			7	7,00	2	1,75			9	8,75
Könyvtári szakmai munkakör összesen	11	10,25	63	61,05	5	3,75	0	0	79	75,05
Gazdasági, műszaki szakalkalmazott			2	2,00	1	0,75			3	2,75
Gazdasági, műszaki, igazgatás ügyintéző			7	6,50	2	2,00			9	8,50
Szakt munkás			1	1,00					1	1,00
Kiegészítő alkalmazott	1	0,50	5	3,00	10	5,11	1	0,62	17	9,25
Nem könyvtári szakmai munkakör összesen	1	0,50	15	12,50	13	7,86	1	0,62	30	21,48
Intézet összesen	12	10,75	78	73,55	18	11,61	1	0,62	109	96,53

III. ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS, KIADVÁNYCSERE

1. Könyvek

2010-ben könyvbeszerzésre összesen 27.197.198 Ft-ot fordítottunk. Saját keretből 24.412.021 Ft-ot, az ODR támogatás terhére 4.785.177 Ft-ot költöttünk, ebből 3.005.695 Ft a 2009. évi ODR-keretből származó maradvány volt. Folytatódott a 2007-ben létrehozott „*Ex libris: Maecenas*” könyv-örökbefogadási program, 2010-ben azonban, az előző évi 38 helyett, csupán 8 felajánlás érkezett 60.478 Ft értékben. Az állományba vett könyvek száma 6.830 egység volt 74.041.929 Ft napló-értékben (2009-ben 7.394 egység 61.159.920 Ft). Az év folyamán 293 kötet törlésére került sor 751.836 Ft értékben.

A gyarapodás elsődleges forrása (40,3%) a korábbi évekhez hasonlóan a vétel 2.759 kötettel 54.346.611 Ft értékben (tavaly: 3.002 kötet 31.310.376 Ft értékben). Ezúttal azonban a külföldi (1.438) beszerzések kerültek túlsúlyba a magyar (1.321) kiadványokkal szemben Csere útján 1.962 kötet került állományba (28,7%) 12.746.495 Ft értékben (2009-ben 2.055 kötet 12.104.356 Ft értékben). Az ajándék 1.566 kötet (22,9%) és 5.470.144 Ft értékkel (tavaly 1.865 kötet 15.473.549 Ft értékben) továbbra is a harmadik helyen áll. 2010-ben valamelyest nőtt a köteles-példányok száma: 543 kötetet kaptunk (7,9%) 1.478.679 Ft értékben.

Helyben használható elektronikus dokumentumból (CD, CD-ROM, DVD) 37 tételt vettünk állományba 254.600 Ft értékben, továbbá beszerzésre került egy 59 címből álló e-könyvcsomag a Wiley kiadótól 953.000 Forintért.

Vétel

2010-ben 2.304 könyvet rendeltünk a tavalyi 2.540 darabhoz képest. Ebből külföldi 1.223 (tavaly 1.057), belföldi 1.081 (tavaly 1.483). Az ODR keretre rendelt tételek száma 576 kötet. A leltárnapló szerint 49.534.496 Ft értékben 1.438 kötet külföldi és 4.812.115 Ft értékben 1.321 kötet magyar dokumentumot vettünk állományba: összesen tehát 2.759 kötetet 54.346.611 Ft értékben. Felvettünk továbbá 18 db helyben használható elektronikus dokumentumot (CD, CD-ROM, DVD), melyek értéke 204.300 Ft.

Csere

A nemzetközi kiadványcsere változatlanul az állománygyarapítás jelentős forrása. A cserepartnereinktől beérkezett 2.176 (tavaly 2.332) dokumentumból 1.962 darabot vettünk állományba 12.746.495 Ft értékben. Partnereinknek 493 kötetet küldtünk ki (tavaly 567) 1.308.160 Ft értékben), ezek egy része saját könyvtári kiadvány volt (405.295 Ft értékben), 55.000 Ft értékben a cseretartalékból került kiküldésre és 847.865 forintért vásároltunk könyveket a partnerek kéréseinek megfelelően. A Blackwell Kiadó tulajdonosváltása körüli bonyodalom miatt tavaly csupán egy cserekérés-listát tudtunk kiküldeni, ez jelentős kiesést okozott a cserébe érkezett könyvek számát tekintve.

Cserepartnereinktől 1.864 címet kértünk: Oroszországból (736), Szerbiából (272), Lengyelországból (190), az Egyesült Államokból (142), Litvániából (136), Németországból (93), Romániából (88), Ausztriából (68), Fehéroroszországból (35), a Moldovai Köztársaságból (29), Franciaországból (27), Szlovákiából (23), Csehországból (13), Bulgáriából (12).

Ajándék

2010-ben visszaesett az ajándékok száma: 1.557 kötetet és 12 elektronikus dokumentumot kaptunk 5.467.364 Ft értékben a tavalyi 1.865 kötethez és 23 elektronikus dokumentumhoz képest, ami a gyarapodás 22,8%-a, illetve az elektronikus dokumentumok esetében 32%-a. A saját műveiket felajánló írók, tudósok adományain kívül ebbe a kategóriába tartoznak a tisztelet-példányként kapott kötetek, az egyes akadémiai intézetek, kulturális intézmények, továbbá különböző magánszemélyek ajándékai, a hagyatékokból származó könyvek, illetve az Akadémiai Kiadó könyvkínálatából válogatva a korábbi évekhez hasonlóan továbbra is igényelhetünk egy-egy ingyenes példányt.

Kötelezpéldányok

Ismét javult valamelyest a kötelezpéldány-szolgáltatás a korábbi évekhez képest: míg 2009-ben 467 kötetet és 2 elektronikus dokumentumot, addig 2010-ben 543 kötetet és 3 elektronikus dokumentumot küldtek be, ami a gyarapodás 7,9%-át tette ki.

Átadás

2010-ben 5.691 mű (6.282 db) került átadásra az osztályról: a Keleti Gyűjteménynek 1.523 mű (1.694 db), a Gyűjteményfeltáró Osztálynak 4.168 mű (4.588 db).

Duplum- és fölöspéldány-felajánlás

2010-ben hat fölöspéldány-listánk került föl a Könyvtári Intézet honapjára. A listákat övező élénk érdeklődésnek köszönhetően és a korábbi évekhez hasonlóan történő személyes válogatás útján összességében 1.866 kötet talált gazdára hazai gyűjteményekben (l. táblázat).

Intézmény	db
Aquarius Népfőiskola és Szociális központ	316
ELTE Szláv és Balti Filológiai Intézet Könyvtára	278
Magyar Földrajzi Társaság	242
OSZK	174
Székeley Nemzeti Múzeum - Sepsiszentgyörgy	151
Max Weber Alapítvány - Kolozsvár	93
ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Könyvtára (Kazinczy u.)	88
Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Múzeum Könyvtára	82
Miskolci Egyetem-Comenius Könyvtár - Sárospatak	80
Budapest Főváros Levéltára	61
MTA Irodalomtudományi Intézet	44
Diószegi Sámuel Közép- és Szakképző Iskola Könyvtára - Debrecen	37
Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Könyvtára	30
Petőfi Sándor Művelődési Ház és Községi Könyvtár - Rösztke	28
Nyugat-Magyarországi Egyetem Központi Könyvtár - Sopron	24
Keleti Nyelvek Iskolája	20
Keve András Madártani és Természetvédelmi Szakkönyvtár	17

Megyei és Városi Könyvtár - Kaposvár	16
Munkanélküliek és álláskeresők Egyesületének Országos Szövetsége - Kecskemét	14
Németh László Városi Könyvtár - Hódmezővásárhely	12
ELTE Kínai Tanszék	11
Prohászka Ottokár Katolikus Gimnázium - Budakeszi	10
ELTE Román Filológiai Tanszék	7
Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság	7
ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Könyvtára (Izabella u.)	6
Semmelweis Egyetem Könyvtára	4
Budapesti Gazdasági Főiskola Könyvtára	3
PTE FEEK-Szakkönyvtár és Dokumentumtár - Pécs	3
Kiskunsági Nemzeti Park Könyvtára	2
Községi Könyvtár - Tihany	2
MTA Művelődéstörténeti Kutató Intézet	2
BME - OMIKK	1
ELTE Egyetemi Könyvtár	1

2. Folyóiratok

Vétel

2010-ben 2.497.541 Ft-ért belföldi, 29.947.584 Ft-ért külföldi folyóiratokat vettünk ez összesen 32.445.125 Ft-ot tesz ki. A beérkezett 2.036 kötetből (7.931 egység) 739 vásárlás, 1.076 nemzetközi kiadványcsere útján, 183 ajándékként és 38 kötet kötelezpéldányként került az állományba. Az állományba vett 7.931 egységből 3.617 vásárlás, 3.643 csere útján, 102 kötelezpéldányként és 569 ajándékként érkezett be. A vásárolt folyóiratokból magyar nyelvű anyag 2.102, idegen nyelvű 1.515 egység.

Csere és egyéb beszerzések

2010-ben a folyóirat-címek választéka 36 címmel (19 magyar és 17 külföldi folyóirat) bővült. A tavalyinál mintegy 23%-kal kevesebb, 1.106 kötetnyi folyóirat érkezett csere útján, ebből 1.076 került állományba 25.184.690 Ft értékben. A cserébe ill. vásárlás útján beérkező folyóiratok részaránya a következőképpen alakult: cserébe 52,8%, vásárlás útján 36,2%, ajándékként 9%, kötelezpéldányként 2% került a könyvtárba. Az állományba vett nyomtatott folyóiratok szakonkénti megoszlása nem mutat jelentős eltérést az előző évek adataihoz képest, minimális mértékben csökkent a humán tudományok aránya: 86,3% (2009-ben 87,8%) volt a humán- és társadalomtudományi folyóiratok állománybeli aránya, szemben a 13,7% természet- és alkalmazott tudományi anyaggal.

Duplum- és fölőspéldány-felajánlás

Az év folyamán 2 duplumjegyzéket tettünk közzé (1 magyar és 1 külföldi folyóiratokkal) a KATALIST-on. A magyar folyóiratokat tartalmazó duplumjegyzék 73 (193 egység), míg a külföldi folyóiratoké 114 címet (213 egység) tartalmazott. 17 intézmény jelezte érdeklődését, a külföldi anyag 17,5%-a, a magyar anyag 41%-a talált gazdára.

3. Nemzetközi kiadványcsere

Cserepartnereink száma ez évben is csökkent, jelenleg 70 állam, 812 intézményével folytatunk kiadványcserét. 18 partner szűnt meg, 1 új kapcsolatot vetünk fel. 51 akadémiai, 11 egyéb folyóirat, 13 könyvtári sorozat küldését szüntettük meg, 6 folyóirat és 2 könyvtári sorozat küldését indítottunk be újonnan. 532 levelet kaptunk, 264 levelet írtunk meg; 8.801 kiadványt továbbítottunk 310 szállítólevéllel, 4.158 csomagban.

Kimenő csereanyag

Folyóirat: 2.232 kötet   26.658.168 Ft értékben (ebből 305.057 Ft értékben tartalékból kiküldve)

Könyv: 493 kötet   1.308.160 Ft értékben (ebből 405.295 Ft saját könyvtári kiadvány, 55.000 Ft értékben tartalékból kiküldve, számlás könyvvásárlás 847.865 Ft)

Beérkező csereanyag

Folyóirat: 1.106 kötet   26.135.380 Ft értékben, ebből állományba került 1.076 kötet 25.184.690 Ft értékben. Akadémiai intézeteknek és más könyvtáraknak átadtunk 30 kötetet, 950.690 Ft értékben

Könyv: 2.176 kötet   13.415.668 Ft értékben, ebből állományba került 1.962 kötet 12.746.495 Ft értékben

Cserekapcsolatok 2010-ben 70 állam 812 intézményével (partnerek száma)

Albánia	1	Lettország	2
Argentína	3	Libanon	1
Ausztrália	4	Litvánia	2
Ausztria	32	Luxemburg	1
Azerbajdzsán	2	Macedónia	4
Belgium	24	Málta	1
Bosznia-Hercegovina	3	Mexikó	1
Brazília	3	Moldávia	1
Bulgária	6	Mongólia	2
Chile	1	Montenegró	1
Costa Rica	1	Nagy-Britannia	32
Cseh Köztársaság	16	Németország	111
Dánia	7	Norvégia	6
Dél-afrikai Közt.	2	Olaszország	82
Egyiptom	2	Oroszország	17
Észtország	5	Peru	1
Fehéroroszország	1	Portugália	6
Finnország	18	Románia	31

Franciaország	35	Spanyolország	57
Görögország	11	Svájc	14
Hollandia	8	Svédország	11
Horvátország	20	Szerbia	13
India	7	Szingapúr	1
Irak	1	Szíria	3
Irán	3	Szlovákia	10
Írország	3	Szlovénia	5
Izrael	6	Tádzsikisztán	1
Japán	42	Törökország	8
Jordánia	1	Tunézia	1
Kanada	4	Türkmenisztán	1
Kazahsztán	1	Új-Zéland	1
Kína	3	Ukrajna	3
Kolumbia	2	USA	56
Koreai Köztársaság	2	Üzbegisztán	1
Lengyelország	41	Vatikán	3

Nemzetközi kiadványcsere forgalom (kötet, mikrofilmlap)

Kiadványfajta	Küldött		Érkezett	
	2009	2010	2009	2010
Könyv	567	493	2.332	2.176
Periodika	2.330	2.232	1.440	1.106
Mikrofilm	--	--	--	2

Könyvvásárlás és csere aránya 2010-ben (kötet)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Vétel	5.419	3.366	2.804	1.809	1.425	2.598	3.007	2.759
Csere	1.859	2.000	3.457	2.263	1.904	2.176	2.055	1.962

Folyóirat-vásárlás és csere aránya 2010-ben (kötet)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Vétel	1.146	992	863	864	810	745	620	739
Csere	2.234	2.364	2.269	1.874	1.731	1.838	1.410	1.076

A gyarapodás módja (könyvtári egység, felső sor: 2009, alsó sor: 2010)

Típus	Vétel	Csere	Köteles pld.	Ajándék	Felvétel	Összesen
Könyv	3.007	2.055	467	1.865	--	7.394
	2.759	1.962	543	1.566	--	6.830
Periodika	620	1.410	45	197	--	2.272
	739	1.076	38	183	--	2.036
Kézirat	--	--	--	--	--	--
	--	--	--	--	--	--
Mikrofilm	--	--	--	--	--	--
	--	2	--	--	--	2
Digitalizált kép	--	--	--	--	3121	3121
	--	--	--	--	41	41
Digitalizált szöveg	--	--	--	--	4881	4881
	--	--	--	--	6397	6397
Hangzó	1	1	--	--	--	2
	--	1	--	--	--	1
Elektronikus	24	10	2	23	--	59
	18	3	3	12	--	36

A Keleti Gyűjtemény ORI adatbázisába a Gyűjteményszervezési Osztály 1531 tételt leltározott be, ez a teljes évi gyarapodás 16,76%-a. Ebből a vételes külföldi könyv 250 db, a vételes magyar könyv 38 db, a többi külföldi (421 db) és magyar (323 db) ajándék, köteles példány (18 db) és külföldi csere (204 db). Hozzánk került 3 arab nyelvű kézirat Dr. Korvin Gábor ajándékozása révén, valamint Dr. Antalffy Endre, marosvásárhelyi orientalista Korán és Ezeregyéjszaka fordításainak gépirata. A könyvadományok közül mind értéküket, mind számukat tekintve kiemelkedik Dr. Korvin Gábor professzor (Dahráni King Fahd Egyetem) és Riedlmayer András bibliográfus, a Harvard Egyetem Aga Khan Program munkatársának adománya; a néhány évvel ezelőtt elhunyt Fehér Géza turkológus hagyatéka, valamint a Dár al-Minhádzs dzsiddai (Szaúd-Arábia) könyvkiadó adománya. Fentiekén kívül a Keleti Gyűjtemény jelentős támogatást kapott csalai Kégl Miklóstól és a Cartographia Tankönyvkiadótól.

A Kézirattár és Régi Könyvek tára gyarapodása az alábbiak szerint alakult:

Vétel

Fülep Lajos levele Lyka Károlynak (értéke: 80 eFt).

Ajándék

14 tétel (becsült értéke 3.935 eFt), az MTA Doktori Tanácstól 71 db disszertáció (becsült értéke: 710 eFt), régi könyv: 2 mű (becsült értéke: 15 eFt).

Jelentősebb ajándékok: Bohus Magdától Radnóti-dokumentumok, Illés László irodalomtörténész levelezése, Tímár Árpád művészettörténész és Tolnay Károly (Charles de Tolnay) levelezése, Botka Ferenc Kodolányi Jánosra vonatkozó anyaggyűjtése, Pongrácz Eszter *Imádságos Könyve* (Pest, Trattner-Károlyi, 1858), *Emlékkönyv a Magyar Akadémia palotájának megnyitási ünnepélyére* (Deutsch Testvérek, 1865), Tóth (Lócsei) Pétertől Perczel János 1846-os családi feljegyzéseit tartalmazó kéziratos könyv, Kunszt Györgytől Szabó Lajos hagyatéka.

Az ajándékok becsült értéke összesen 4.725 eFt

4. Mikrofilmtár

Állományunk hagyományos része a nemzetközi csere keretében kapott két hamburgi disszertációval gyarapodott (7 mikrofilmlap). Az állományvédelem már javarészt digitális módon történt. A digitális képkönyvtár adatbázisát folyamatosan bővítjük, jelenleg a Magyar Akadémiai Album feltöltését végezzük. Eddig a Mikrofilmtár 311 képet és 140 metaadat fájlt készített el. A Nemzeti Kulturális Alap ösnyomtatványok digitalizálására kiírt pályázata keretében 3100 felvételt készítettünk. Közreműködtünk az év folyamán létrehozott két új honlap elkészítésében. A Kégl Sándor honlaphoz 313 felvételt, Ady Endre honlaphoz 21 felvételt készítettünk. A TIMA projekt (MTAK arab kéziratok katalogizálása az ALEPH-ben) második részéhez 397 felvételt, a British Library-vel folyó Stein program utómunkálatai során még 340 felvételt, a Stein katalógus újabb kiadásához 29 felvételt készítettünk el, melyek állományba vétele folyamatban van. A Keleti Gyűjtemény, a Kézirattár és az Olvasószolgálat dokumentumaiból megrendelt digitális felvételeket egyben állományba is vettük. A könyvtár épületének második emeleti felújítása során a különböző helyiségek díszítéséhez 29 db reprodukciót készítettünk. A digitális adathordozókon rögzített anyagok biztonsági másolását folytatjuk. A hagyományos mikrofilmek közül 12 tekercs negatív mikrofilmről készítettünk az olvasóteremben használható pozitív másolatot. Minden könyvtári rendezvényen készítünk fotókat, amiket szintén archiválunk. 2010. december 31-én a mikrofilmtár állománya 32.866 egység volt.

A mikrofilmtári állomány gyarapodása 2010-ben

	Darab (mű)	Felvétel	DVD, CD, mikrofilmlap
Könyv	10	1.515	--
Egyéb	191	5.577	--
Összesen	201	7.092	69

IV. FELDOLGOZÁS

1. Gyűjteményfeltárás

A Gyűjteményfeltáró Osztály teljes körűen feldolgozta a könyvtárba újonnan beszerzett dokumentumokat, és számítógépre vitte a kölcsönzésből visszakerült, az ALEPH rendszerben nem szereplő műveket, párhuzamosan az 1986 előtti cédulakatalógusok anyagának retrospektív feldolgozásával. 2010-ben összesen 22.073 számítógépes rekordot készítettek el, ebből 7.274 volt az újonnan feldolgozott dokumentumok (könyvek, Lieferungok, részcímes periodikák, CD-ROM-ok, DVD-k) száma. Ezt egészítették ki a retrospektív feldolgozás (kölcsönzésből visszakerült, a TÁMOP keretében és egyéb módon rekatalogizált könyvek) rekordjai (5.829), melyekhez 29.465 alkalmazott tárgyszó kapcsolódik. Jelenleg 90 db elektronikus könyv anyaga található az adatbázisban. A bekerült tételek egyharmadának metaadat szerkesztését projekt munkában végezték. Folytatódott a MTAK-OTKA közös repozitóriumának (REAL) feltöltése, mintegy 600 zárójelentést vittek fel, a repozitórium az év végén 2680 tételt (~3 GB) tartalmazott, a regisztrált felhasználók száma 60 volt.

Az év során feltöltötték a REAL-d-t doktori dolgozatokkal, a repozitórium az év végén 250 disszertációt tartalmazott, mintegy 12 GB terjedelemben. Az MTA Doktori Tanács Titkársága megkezdte a folyamatban lévő doktori eljárások anyagának feltöltését. 18 személy anyagát dolgozták fel a Magyar Digitális Képekönnyvtárban. Új digitális gyűjteményeket hoztak létre Radnóti Miklósról (<http://radnoti.mtak.hu>) és Ady Endréről (<http://ady.mtak.hu/>).

Az elmúlt évekhez hasonlóan az osztály munkatársai a könyvtárba beérkező új dokumentumok teljes körű feldolgozásán kívül az Olvasószolgálat által átadott, kölcsönzésből visszaérkezett könyvek rekatalogizálását és számítógépre vitelét is végzik az új dokumentumok feldolgozása során adódó egyéb rekatalogizáló, javító munkák mellett. A feladatok részint szaporodtak, részint összetettebbé váltak az Internet és a digitalizálás térhódítása, s ezzel összefüggésben a felhasználók igényeinek és elvárásainak fokozódása következtében. Mindez szükségessé tette munkamenetben, a feladatok szétosztásában a már jó ideje esedékes átszervezést: az eddigi munkamegosztást (szakozó, ill. bibliográfia-

ai leíró csoport) megszüntették, s 2009. szeptembertől minden munkatárs elvégzi a kézhez vett könyvvel kapcsolatos teljes feltáró munkát: a behasonlítást, a bibliográfiai leírást, az ETO-jelzetek és a tárgyszavak elkészítését, valamint az ezekhez kapcsolódó egyéb feladatokat (sorozati rekordok, authority rekordok, utalók elkészítése). A napi munka mellett az osztály munkatársai végzik a TÁMOP pályázat keretében vállalt retrospektív feldolgozó (rekatalogizáló) munkát is, melynek befejezése 2011 szeptemberében lesz esedékes. Két munkatárs, Mezei Anna és Cserbák András nyugdíjba ment, egy másik munkatárs, Matolay Katalin pedig az Országos Széchényi Könyvtár dolgozója lett. Az ő munkájukat így nélkülözni, és a megmaradt munkatársakkal pótolni kell mindaddig, amíg új kollégával nem gyarapodhat az osztály.

A Keleti Gyűjtemény 578, az ALEPH rendszerben nem szereplő művet rekatalogizált. Ezek jelentős része a régi Keleti Irodalom szakon, ma már visszakereshetetlen módon nyilvántartott értékes szakkönyv.

A feldolgozás összesített számadatai (db)

	Címleírás		Osztályozás	
	2009	2010	2009	2010
Modern könyv (mű)	4.483	6.642	4.483	6.642
Részcímes Periodika	353	215	353	215
Lieferung	3	379	3	379
E-BOOK	2		2	
Authority rekord	2.980	7.337		
Rekatalogizált könyv	1.213	5.829	1.213	5.829
M86-ból átemelt, javított rekord	1.333	1.651	1.333	1.651
Alkalmazott tárgyszavak			23.251	29.465
REAL (Repozitórium) metaadatai	1.773	312	--	--
MDK (Magyar Digitális Képkönyvtár) metaadatai	592	180	--	--
DVD	20	14	20	14
CD-ROM	52	24	52	24

A Keleti Gyűjteményben komplex módon (címléírás, ETO, tárgyszavazás) feldolgoztak 2.031 művet (2.392 könyvet), 205 sorozatot, emellett készült 495 utaló, 44 rászámolás és 34 duplum. Új digitális gyűjteményt hoztak létre Kégl Sándorról (<http://kegl.mtak.hu/>).

2. Folyóiratok feldolgozása

2010-ben az OPAC FIR adatbázisa tovább bővült: 37 (21 külföldi, 16 magyar) új folyóirat címléírását és NPA-bejelentését végezték el. Az új folyóiratokból öt (négy külföldi, egy magyar) a Keleti Gyűjteményben található. A Gyűjtemény önállóan gondozza az állományába tartozó folyóiratokat. A retrospektív konverzió keretében 1.002 cím került feldolgozásra az ALEPH-ben, ebből 365 régi magyar, 633 régi külföldi, 4 pedig kurrens külföldi folyóirat volt. Összesen 1.039 tétel került be az ALEPH rendszerbe 2010-ben, ennek köszönhetően immár 13.965-ra bővült az OPAC-ban is elérhető folyóiratok száma. A 2008-nál korábbi tárgyévű folyóiratokat változatlanul a cédulakatalógusba dolgozzák be. A Gyűjteményszervezési Osztály 215 kötet részcímes folyóiratot adott át feldolgozásra. Ezek fűzetadatai a korábbi évekhez hasonlóan az érkeztetés során bekerültek az OPAC-ba is.

3. Egyéb, speciális dokumentumok feldolgozása

A Keleti Gyűjteményben on-line katalógusban feldolgozták Kégl Sándor kéziratok hagyatékát (146 rekord). Ezzel a munkával párhuzamosan elkészült a Kégl Sándor életét és munkásságát bemutató honlap, amelynek bemutatását nagy siker övezte. A TIMA Projekt keretében befejeződött az arab kéziratok angol és arab nyelvű és írású internetes katalógizálása: 176 rekord, amelyeket a kéziratok jellemző oldalairól készített digitális felvételek egészítenek ki. A Keleti Gyűjtemény elkülönítve (RBK rekordként) dolgozza fel az állományába tartozó muzeális értékű könyveket, összesen 94 rekord készült.

A Kézirattárban befejeződött Berecz Kálmán, Domanovszky Sándor, Oltványi Imre hagyatékának, valamint Gergely Pál akadémia-történeti gyűjteményének feldolgozása. A Radnóti-hagyaték rendezése, feldolgozása folyamatban van. Nagy siker volt a Radnóti-honlap bemutatója. A végleges napló kivételével befe-

jeződött Péchy Blanka kéziratos hagyatékának rendezése. Elkezdődött Moravcsik Gyula hagyatékának rendezése.

Gyászjelentések száma:	15
Feldolgozott tételek száma:	11.793
Rekordok száma:	1.882
Katalóguslapok száma:	75
Disszertáció feldolgozás:	71
Disszertáció rekord:	71
Katalóguslap beosztás	75

Befejeződött az ősnymtatvány-adatbázisban (ALEPH) a rekordok ellenőrzése, kiegészítése (Inc. 620 - Inc. 1022; Ráth 1043 - Ráth 1528; 501 rekord). Megtörtént a képek kiválasztása, elkészültek a digitális felvételek (3.100 rekord), és a képek egy részének csatolása (Inc. 1 - Inc. 339; 380 rekord). Folytatódott a 16. századi könyvek ALEPH-adatbázisba vitele (355 rekord, példányleírással). Összesen 4.336 rekord készült el.

A mikrofilmtári állomány feldolgozása továbbra is a Folio adatbázisban történik. 2010-ben bibliográfiai leírás készült az állományba vett 201 műről. A szerzői, lelőhely szerinti és a raktári cédulakatalógust folyamatosan építjük. 2010-ben a beosztott cédulák száma 671 db volt. Az állomány egészéről az OPAC, a régi cédulakatalógus és az olvasók számára nem elérhető Folio adatbázis együttesen ad teljes képet.

V. OLVASÓSZOLGÁLAT

A könyvtár II. emeletének teljes átépítése és korszerűsítése, valamint az elektronikus beléptető rendszer bevezetése a Tájékoztatói és Olvasószolgálati Osztályt több oldalról is érintette. Egyrészt a nyári szünetben munkatársaink a felújított épületrészben korszerű munkaszobákba költözhettek. Másrészt a felújítás olvasóink számára is változást jelentett. Ki kellett alakítanunk a földszinti, ill. olvasótermi ki- és belépés új rendjét úgy, hogy ez lehetőség szerint látogatóink számára minél kényelmesebb legyen. Emellett forgalomszámlálásra is fel akartuk használni az új rendszert, hogy így pontosabb statisztikai adatokat kaphassunk. Ez sikerült is a biztonsági és a könyvtári rendszer összekapcsolásával, és a már meglévő vonalkódos olvasójegyek használatával.

Másik fontos feladatunk volt a decemberben megnyíló új, 16 férőhelyes II. emeleti Digitális Dolgozószoba szolgáltatásainak megtervezése. Ennek érdekében júniustól augusztus végéig kérdőíves felmérést végeztünk olvasóink körében. Célunk az volt, hogy megismerjük szokásaikat és igényeiket mind az olvasói számítógépek, mind az online adatbázisok és egyéb elektronikus források használatával kapcsolatban, hogy új szolgáltatásainkat már az ő véleményük figyelembe vételével alakítsuk ki. A Digitális Dolgozószoba hétfőtől péntekig, 9-től 20 óráig tart nyitva; az itt kutatókat könyvtáros segíti a gépek és adatbázisok használatában.

Január 1-jétől elindítottuk az E(lectronic books)O(n)D(emand) szolgáltatást; folyamatosan fogadtunk egyetemi hallgatói csoportokat egy-egy könyvtárhasználati szemináriumra (ezekről részletesen ld. 9. pont). Szeptember 14-én az ELTE Bölcsészettudományi Karán számos budapesti könyvtár részvételével ismét könyvtári napot rendeztek; itt osztályunk munkatársai mutatták be az egyetemi hallgatóknak intézményünket és szolgáltatásainkat, és kedvezményes beiratkozásra is volt lehetőség.

1. Olvasóforgalom, kölcsönzés

2010-ben a könyvtár regisztrált használóinak száma 4.940 volt; közülük a könyvtárat aktívan használók száma 4.225 fő. Az év során 1.208 új beiratkozót regisztráltunk; 359 napi, 59 heti látogatójegyet és 662 regisztrációs jegyet állítottunk ki, ezek száma nőtt az előző évhez képest. Szeptembertől a hetijegy helyett öt alkalomra szóló látogatójegyet vezettünk be, amely fél évig használható fel. Beiratkozási díjából idén nettó 3.141.120 Ft bevételünk volt.

A központi olvasótermet (könyv- és folyóirat-olvasó együtt) olvasóink 29.650 alkalommal vették igénybe. A dokumentumok használata növekedést mutat: az év során 17.886 könyvet kölcsönöztek, 206.893 könyvet és folyóiratot kértek ki a raktárakból helyben olvasásra; a szabadpolcos állomány dokumentumait becslé-sünk szerint kb. 16.500 alkalommal használták. Olvasóink szívesen veszik igénybe online dokumentum-előkészítési szolgáltatásunkat: átlagosan napi 10-15 kérést kapunk az OPAC-on keresztül vagy e-mailben. Az olvasók javaslatára beszerzett könyveket a Gyűjteményfeltáró Osztály idén is soron kívül dolgozta fel, így a kutatók egyedi kéréseit is gyorsan tudtuk teljesíteni. Sajnálatos, hogy a kölcsönzésből visszakerült könyvek rekatalogizálására létszámhiány miatt csak ritkábban volt mód.

A használók tudományos fokozat és foglalkozás szerinti megoszlása (%)

	Könyvolvasó	Folyóiratolvasó
MTA rendes és levelező tagja	0,8	0,8
Egyetemi tanár, tudományok doktora, kandidátus	37,0	17,0
Egyetemi oktató	4,0	22,6
Tudományos kutató, PhD hallgató	11,2	15,6
Nem főfoglalkozású kutató	15,5	17,3
Egyetemi hallgató	29,1	21,6
Egyéb	2,4	5,1
Összesen	100,0	100,0

Az állomány használatának megoszlása szakok szerint (%)

Szakcsoport	Könyv	Folyóirat
0 általános művek	2,5	2,9
1/2 filozófia, pszichológia, vallás	13,3	3,2
3 társadalomtud.	8,9	10,0
5 természettud.	5,0	6,0
6 alkalmazott tud.	2,6	9,7
7 művészetek	3,5	5,0
80 nyelvtudomány	8,5	17,6
82 irodalomtudomány	37,8	14,5
9 földrajztudomány, régészet, történettudomány	18,0	31,1
Összesen	100,0	100,0

2. Különgyűjtemények olvasói

A Mikrofilmtárnak 396 távhasználója, 606 személyes látogatója volt, ebből helyben olvasó 218, kölcsönző 15. Helyben 1.087 művet olvastak. Sokan kutatták a Keleti Gyűjtemény (Goldziher levelezés, Kaufmann Gyűjtemény stb.) és a Kézirattár (Kosztolányi hagyaték stb.) anyagait, köztük külföldi kutatók is.

A Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményében kiemelten nagy volt az érdeklődés a RAL-iratok, a Kosztolányi-hagyaték, az ún. másolatgyűjtemény olasz oklevelei, id. Szinnyei József naplói, Erdélyi József és Lengyel József kéziratai iránt, de a régi magyar nyomtatványokat és egyéb magyar nyelvű kéziratokat is sokan tanulmányozták.

A Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményét a következő nevesebb olvasók vették igénybe: Ács Tibor (MTA doktora), Cséve Anna (PIM tudományos titkára), V. Ecsedy Judit (MTA doktora), Fülemlile Ágnes (MTA Néprajzi Kutatóintézete osztályvezetője), Heltai János (MTA doktora), Horváth Iván (MTA doktora), Kabdebó Lóránt (MTA doktora), Korompay H. János (MTA doktora), Madas

Edit (MTA doktora), Miskolczy Ambrus (MTA doktora), Ormos Mária (MTA rendes tagja), Praznovszky Mihály (PIM volt főigazgatója), Sipos Lajos (MTA doktora), Takács László (PPKE docense), Tímár Árpád (MTA Művészettörténeti Kutatóintézet).

Kiugróan magas a látogatottsága egyes digitális gyűjteményeknek, így a kéziratosokat teljes terjedelmükben tartalmazó Kaufmann-gyűjteménynek (16.363 / 58.329), amelynek tavaly több mint 2.000 visszatérő olvasója volt. Különösen népszerűek még a Csoma- (9.486 / 25.433) és a Bolyai-gyűjtemények (2.451 / 7.206), a december elsején megnyílt Kégl-gyűjtemény is magas látogatottságnak örvend (1.303/3.995) (zárójelben a látogatók, illetve a látogatások száma).

Külföldi kutatók: Eva Augustínová (Szlovák Nemzeti Könyvtár); Baricz Ágnes (Erdélyi Magyar Tudományegyetem); Maria Dobozy (The University of Utah); Egyed Ákos (Erdélyi Múzeum-Egyesület elnöke, MTA külső tagja); Afsaneh Gaechter (Osztrák Tudományos Akadémia); Tim Juckes (Universität Wien); Adrian Magina (Muzeul Banatului Montan, Románia); Nagy Pál (a párizsi Magyar Műhely szerkesztője).

3. Tájékoztatás

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály munkatársai személyesen, telefonon, hagyományos és elektronikus levélben adnak tájékoztatást olvasóinknak és a hozzánk forduló érdeklődőknek. A technikai jellegű kérdések (általános információ a könyvtár, ill. a könyvtári rendszer szolgáltatásairól, olvasóforgalomhoz, kölcsönzéshez kapcsolódó felvilágosítás, ügyintézés) száma mintegy 7.800-ra tehető; hosszabb kutatást igénylő referenz kérdés 1.963 volt. Az utóbbi években megfigyelhető, hogy egyrészt főként az egyetemisták, fiatal kutatók kevésbé járatosak a könyvtár használatában, másrészt általában a hozzánk látogatók magasabb színvonalú, komplexebb tájékoztatást, segítségnyújtást várnak a könyvtárostól mind a hagyományos, mind a számítógépes szolgáltatások területén.

A könyvtári eseményekkel, újdonságokkal kapcsolatos tájékozódást segíti többek között elektronikus hírlevelünk (ebből 2010-ben négy szám készült) és új beszerzésű külföldi könyveink listája, amelyet idén 11 alkalommal juttattunk el e-mail-ben olvasóinkhoz, ill. tettünk közzé honlapunkon. Könyvtárunk kiadvá-

nyainak árusítását is osztályunk munkatársai végzik; idén ezek eladásából nettó 206.254 Ft folyt be.

Új szolgáltatásként olvasói kérésre a Keleti Gyűjtemény is havi rendszerességgel, tematikus bontásban, a honlapon teszi közzé új könyveit. Ezen kívül a Gyűjtemény munkatársai személyesen, telefonon, hagyományos és elektronikus levélben adnak tájékoztatást az olvasóknak és a hozzájuk forduló hazai és külföldi érdeklődőknek.

A Kézirattárban személyesen és hosszabb időt igénylő *levélbeli* tájékoztatásban az alábbiak részesültek: Nagy Pál (Párizs), Michael Silber (Jeruzsálem), Slavko Maksimovic és Mihajlo Kovac (Belgrád), Nagy Piroska (Montreal), Törjékiné Tóth Marianna (Pécs), Justin P. Liuba (Boston), Klaus Hübner (Heidelberg), Randall Herz (Erlangen), Verő József (Sopron), Alexander Brody, CULTiRiS Kulturális Képügynökség, Friedrich Schlegel Kritische Edition (Mainz, Johann-Gutenberg-Universität), Astrid Breith (Berlin).

IACE 2010-kiállítás Szöulban http://mtak.hu/index.php?name=h_1_4_2010#h35). A kiállításra kb. 1 GB Bolyai-anyagot állított össze Tóth Gábor és Láng Klára. Tóth Gábor angol nyelvű Bolyai-életrajzot, MTAK-bemutatót, képfeliratokat is készített. Helyhiány miatt az anyagunkat nem állították ki. Az Országos Levéltár ugyanerre a kiállításra kiküldött anyagának összeállításában (digitalizált képanyag díjmentes átadása, angol nyelvű képfeliratozás) is részt vettünk.

4. Használók képzése, oktatás

2009-ben könyvtárunk honlapján is közzé tettük, hogy a felsőoktatási intézmények hallgatói csoportjainak bemutatjuk gyűjteményünket és szolgáltatásainkat. Ennek eredményeként 2010-ben már 15 csoport (összesen 281 fő) látogatott el hozzánk. Vendégeink voltak:

KRE BTK angol szakos hallgatói (3 csoport),

ELTE BTK orosz szakos hallgatói,

Balassi Intézet hallgatói,

Szily Kálmán Műszaki Középiskola tanulói,

A Magyar Közlekedési Közművelődésért Alapítvány tagjai,

CEU középkori történelem szakos hallgatói,
ELTE BTK latin szakos hallgatói (2 csoport),
József Attila Gimnázium (Ózd) tanulói,
DE IK könyvtár-informatika szakos hallgatói,
Magyar Táncművészeti Főiskola hallgatói,
ELTE BTK alkalmazott nyelvészet szakos hallgatói,
School of Business – Üzleti és Művészeti Szakképző Iskola (Békéscsaba) tanulói.

Az Olvasószolgálat az év során 80 órás szakmai gyakorlatra fogadta az ELTE két MA képzésű könyvtár szakos hallgatóját.

A korábbi évek hagyományai szerint a Keleti Gyűjtemény folytatta a bölcsész MA és PhD hallgatók szaktájékoztatását, illetve elősegítette kisebb szemináriumok helyben történő megtartását, amelyek a Gyűjtemény kéziratos anyagára támaszkodtak. Ezek közül megemlíthető a Károli Gáspár Református Egyetem, a Debreceni Egyetem, valamint a CEU diákcsoportja.

5. Könyvtárközi kölcsönzés

Könyvtárunk több száz hazai intézménnyel tart kapcsolatot a könyvtárközi dokumentum-szolgáltatás révén: mind az eredetiben történő kölcsönzés, mind a másolatszolgáltatás jelentős. A hozzánk beérkezett kérések száma kissé csökkent: 2.702 kérést kaptunk (2009-ben 2.767-et). Idén jelentősen nőtt a folyóiratokra vonatkozó kérések aránya (848 db), csökkent a könyveké (1.854 db). Ennek egyik oka lehet, hogy az Országos Dokumentumellátó Rendszer adatbázisa már évek óta nem fogad új rekordokat, így a kérő könyvtárak figyelmét elkerülheti, hogy a keresett dokumentum nálunk megtalálható. A tőlünk kért másolatoknak több mint 90 %-át elektronikus formában szolgáltatunk (691 kérést teljesítettünk szkennelve, 6.874 oldal terjedelemben); már számottevő az előfizetéses adatbázisokból letöltött cikkek küldése is (57 db).

Az olvasóink számára teljesített könyvtárközi kölcsönzés forgalma hasonló volt a tavalyihoz: 539 kérést indítottunk. Ezek nagyobb része (308 db) hazai gyűjteményekben megtalálható dokumentumokra vonatkozott. Ebben az évben egy-egy olvasó legfeljebb öt kötetet kérhetett külföldről 50 %-os áron, 2.250 Ft-

ért; annak érdekében döntöttünk így, hogy minél több olvasó vehesse igénybe a kedvezményes kölcsönzést. A külföldről kért dokumentumok száma azonban csökkent: 49 olvasó számára 231 kérést indítottunk (tavaly 314-et). Könyvtárunknak ez nettó 214.316 Ft kiadást jelentett.

A könyvtárközi kölcsönzés számadatai 2010-ben (dokumentumok, db)

Kérés	Szám	Teljesítés	Eredeti	Nyomtatott	Elektronikus
beérkezett	2.702	adott	1.809	43	739
küldött	539	kapott	473	9	19

6. Raktározás, állományellenőrzés

A Gyűjteményfeltáró Osztálytól 6.975 könyvtári egységet vettünk át raktározásra, ezek megoszlása a következő: 6.556 db könyv, 25 db CD-ROM, 15 db DVD és 379 db Lieferung. Az új beszerzésű könyveket belső raktárunkban, a digitális adathordozókat a Folyóirat-olvasóban helyeztük el.

A 200.000-es raktári jelzetű könyvállományból 38 polcméternyi anyagot szállítottunk ki törökbálinti raktárunkba. A levéltári gyarapodásból 181 doboznyi iratanyagot költöztettünk ide. Ebből a raktárunkból az év folyamán olvasói kérésekre és retrospektív feldolgozásra is szállítottunk be anyagot (az utóbbi célra elsősorban a Folyóirattár és a Keleti Gyűjtemény számára). A raktár forgalma mintegy 2.500 könyvtári egységgel nagyobb volt a tavalyinál; a beküldött dokumentumok megoszlása gyűjteményi egységenként: az Olvasószolgálatra 4.355 db könyv, a Folyóirat-olvasóba 4.329 kötet folyóirat, a Keleti Gyűjteménybe 5.273 db könyv, a Kézirattárba 45 db disszertáció, a Levéltárba 95 levéltári doboz és 1.027 levéltári dosszié. Ebben a raktárunkban a nyári szünet alatt elvégeztük a szokásos számellenőrzést. Anyagi okok miatt a régi raktárrészben működő előre-gedett szellőztető-párásító berendezést szeptemberben le kellett állítanunk; így az év utolsó hónapjaiban a raktár páratartalma jóval a kívánatos érték alatt volt (átlagosan 35%). Habár 2009-ben az MTA jóváhagyta a törökbálinti raktár bővítését, és erre mind nagyobb szükség is lenne, a beruházás idén nem valósult meg.

Arany János utcai raktárunkban az év első felében folytattuk a 2005-ben megkezdett raktárrevíziót. A földszinti raktárban, rögzített polcokon tárolt

könyvállomány ellenőrzésére átlagosan két-két munkatárs heti 15 munkaórát fordított. A 628.000-tól 641.999-ig terjedő számtartomány dokumentumainak revízióját végeztük el, azonban a nyári költözés, majd az újabb létszámhiány miatt záró jegyzőkönyv egyelőre nem készült. Az év során olvasóink által elvesztett könyvek listáját (6 könyvcím) átadtuk a Gyűjteményszervezési Osztálynak pótlásra ill. törlésre.

7. Állományvédelem

Kötészeti műhelyünk valamennyi gyűjteményi egység számára végez kötésmunkát. 2010-ben összesen 2.322 könyv ill. folyóirat kötése készült el, ezek kötésfajta szerinti megoszlását a mellékelt táblázat tartalmazza. A kötetek javítása során fontos szempont volt az eredeti fűzött kötések megőrzése. Restaurátor végzettségű munkatársaink ebben az évben 588 munkaórában 15 kötetet restauráltak, főként a törzsgyűjteménybe tartozó régi könyveket. Dolgozóink idén az elavult ólombetűk helyett már a két új réz betűkészletet használhatták, amely tisztább képet ad és nem káros az egészségre. A munkakörülmények azonban továbbra sem optimálisak, a műhely világítása és berendezése évek óta felújításra szorul.

A kötésműhely szolgáltatásai az egyes osztályok számára (db)

Kötésfajta	Olvasószolgálat	Folyóirat-tár	Keleti Gyűjtemény	Kézirat-tár	Összes
ragasztott	1.466	190	163	0	1.819
fűzött	44	0	56	0	100
csíkozott	0	268	83	0	351
gerincjavítás	7	0	5	1	13
restaurálás	11	0	4	0	15
téka	6	0	18	0	24
összesen	1.534	458	329	1	2.322

Megvalósult „Az MTAK Keleti muzeális értékű tibeti kéziratainak és fanyomatainak állományvédelmére” című, 2009-ben elnyert pályázat felhasználása. 1.500.000 Ft-ot kaptunk, melyhez 643.000 Ft önrész járult A munkálatokra 2010 tavaszán került sor. A pályázat lehetőséget teremtett arra, hogy az MTAK Keleti Gyűjteményében lévő, felbecsülhetetlen értékű muzeális tibeti kéziratok és fanyomatok egy része szakszerű állományvédelemben részesüljön. A korábbi borítások nem biztosítottak pormentes védelmet, valamint műanyagból készültek, így önmagukban is veszélyeztették a dokumentumokat. Az állományvédelemben részesített művek tárolását a Könyvtár egy külön helyiségben oldotta meg, ezáltal biztosítva megfelelő elhelyezésüket.

A Kézirattár NKA-pályázati pénzből restaurálásra összesen 490 eFt-ot fordított. Az összegből 19. és 20. századi kéziratokat (köztük a Kisfaludy-hagyaték és a Széchenyi-gyűjtemény darabjait), 16-18. századi nyomtatványokat és Mohács előtti okleveleket restauráltattunk. Megvalósult az NKA Könyvtári Kollégiumához 2009-ben restaurálásra benyújtott pályázat, melynek keretében 800 eFt-ot kaptunk, ehhez 30 % önrész, 343 eFt járult. A pályázatot a Kézirattár a Keleti Gyűjteménnyel közösen nyújtotta be, az összeget megosztva használtuk fel. A Keleti Gyűjtemény a pályázat keretén belül arab és tibeti kéziratokat restauráltattott.

8. Reprográfia

2010-ben fénymásoló műhelyünkben 411 olvasói megrendelésre 51.488 db másolat készült (tavaly 61.353 db). Munkatársunk könyvtári célokra 4.495 db másolatot készített, ebből 1.554 db állománypótlásra vagy állományvédelmi célra. Az elavult Infotec 4451-es típusú gépet leselejteztük. Az Infotec MPC 2030-as típusú készüléken 15.900 fekete-fehér és 882 színes másolatot készítettünk; a Nashua gépen 35.588 db másolat készült. A műhely bevétele 2010-ben nettó 303.359 Ft volt. A digitális technika terjedésével érezhető a fénymásolatok iránti érdeklődés csökkenése. Ezért decembertől a Másoló Műhely (amely az átépítés után a II. emeletre költözött) többféle szolgáltatást nyújt: nyomtatást és szkennelést is lehet rendelni.

Az olvasótermi önkiszolgáló gépeken olvasóink 72.895 db másolatot készítettek. Digitális fényképezőgép használatára 102 alkalommal adtunk engedélyt egy-

egy cikk vagy rövidebb könyvrészlet erejéig. Az olvasói számítógépekről indítható nyomtatást a folyóirat-olvasó munkatársai felügyelték: az év során 3.030 oldalt nyomtattak, ebből nettó 72.720 Ft bevételünk volt. Olvasóink kényelme érdekében az év végén üzembe helyeztünk két feltöltő kártyával működő önkiszolgáló másológépet, amelyekkel nyomtatni és szkennelni is lehet.

A Keleti Gyűjtemény korlátozott mennyiségben, helyben is biztosít lehetőséget a kisebb reprográfiai igények azonnali kielégítésére, melyből nettó 33.590 Ft bevétel származott.

9. EOD (E-Books On Demand) szolgáltatás

A 2009-ben elvégzett installálási és honosítási feladatok után idén indítottuk el az EOD (E-Books on Demand) szolgáltatást. Az EOD mind ismertebbé válik a hazai könyves és tudományos világban; ennek jele, hogy több kérés, érdeklődés is érkezett a témában, melyek nem mindegyike végződött megrendeléssel. Sokan szeretnének ugyanis részdokumentumokat, cikkeket digitalizáltatni, ami e szolgáltatás keretében nem teljesíthető, mivel az EOD-ot éppen teljes könyvek digitalizálására hozták létre.

Igyekeztünk minél többféle módon népszerűsíteni az új szolgáltatást: szóróanyagokon, hagyományos levélben, a világhálón, illetve különböző rendezvényeken személyesen. Az év elején interjú jelent meg az EOD-ról az MTA honlapján. Októberben Kapus Erika tartott előadást a témáról *Régi könyvek új köntösben* címmel Tatabányán, a József Attila Megyei Könyvtár által rendezett ODR konferencián. A <http://konyvtar.hu> oldalon is elhelyeztünk egy-egy intézményünket ill. az EOD-ot bemutató lapot.

Az év során az alábbi négy megrendelést teljesítettük állományunkból; összesen 1.139 könyvoldalt szkenneltünk be és konvertáltunk PDF formátumba, ebből nettó 8.448 Ft bevételünk származott.

EOD szolgáltatások

Szerző	Cím	Raktári szám	Oldalszám
Jaroslav Hašek	Infanteriszt Svejek	875.615	881
Tömöry Edith	Az aacheni magyar kápolna története	267.217	84
Tömösváry Zsigmond	Adatok a gálóchi Theömeöswáry család leszármazásához	439.326	34
Riedl Szende	Logika vagy gondolkodástan	234.511	140

Terveink szerint az EOD keretében digitalizált könyvek hamarosan bárki számára közvetlenül elérhetőek lesznek könyvtárunk online katalógusán keresztül.

10. Fotótechnikai térítéses szolgáltatások

Felvételek száma

	2009	2010
Mikrofilm	0	0
Kisfilm	0	0
6x6 vagy színes felvétel	0	0
Digitális felvétel	37	7
Összesen	37	7

Másolatok száma

	2009	2010
Mikrofilm-másolat (m)	67	177
Fotókópia (nagyítás)	19	50
Elektrosztatikus nagyítás	3.556	735
Digitális (szkennelés)	2.259	7.933
Összesen	5.901	8.895

A megrendelésekből származó bevétel összege áfa nélkül: 1.559.970 Ft volt.

VI. INFORMÁCIÓ- ÉS TARTALOMSZOLGÁLTATÁS

1. Számítógépes Referenz Szolgálat, akadémikusok publikációi

A csoport munkájának nagy részét az idézettség figyelés, impakt faktor listák összeállítása, valamint a kutatók publikációs listájának és ezek hivatkozásainak a Magyar Tudományos Művek Tárába (www.mtmt.hu) történő beépítése tette ki. Megrendelőink ebben az évben is főleg természettudósok és orvosok voltak. Az MTA Doktora Pályázat szabályzatának ez évi változása folytán már az e címre pályázók anyagát (publikációs lista, idézettség) is be kell tölteni a MTMT/KPA rendszerbe. Az Orvosi Osztály speciális követelményei között továbbra is szerepel az impakt faktor igazolás összeállítása.

Az Akadémikus Bibliográfia szolgáltatás keretein belül egy fő (az MTA külső tagja) munkásságát állítottuk össze és küldtük el az MTA részére. Ez a szolgáltatás 2010-ben már döntően az MTMT rendszerbe történő beépítést, vagy az elektronikus adatbázisokból történő lekeresést és letöltést jelentette, így tulajdonképpen integrálódott a Számítógépes Referenz Szolgálat napi feladataiba. Mind ennél a munkánál, mind a publikációs listák kiegészítésénél egyre többet használtuk a HUMANUS és a MATARKA adatbázisokat.

Szolgáltatásaink alapvetően átalakultak: ügyfeleink, függetlenül attól, hogy milyen pályázat elkészítéséhez kérték a segítségünket, a megrendelt idézettség és impakt lista birtokában már kérték anyaguk Publikációs Adattárba (MTMT) történő bevitelét is, vagy „csak” publikációs listájuk adatbázisba való feltöltését rendelték meg. Az év során mintegy 1800 rekordot rögzítettünk az adatbázisban; térítéses szolgáltatásainkra kb. 134 gépóra munkaidőt fordítottunk. A Számítógépes Referenz Szolgálat idei nettó bevétele 889.267 Ft volt.

2. Online elektronikus források

Az országos licencek alapján, valamint saját forrásból beszerzett adatbázisok továbbra is elérhetők a könyvtárhasználók számára a könyvtár nyilvános számítógépeiről. Így az EBSCO folyóiratai, valamint az EISZ konzorcium keretében a

SpringerLink és a ScienceDirect teljes szövegű adatbázis, a Web of Science hivatkozás index és bibliográfiai adatbázis, az Akadémiai Kiadó folyóiratai és szótárcsomagja. A PsychInfo, az MLA+LRC, a Nature, valamint a Science Magazine szakadatbázisok is az EISZ keretében érhetők el, önrész fizetése mellett. Konzorciumot alakítottunk a Literature Online (LION) és a Project MUSE adatbázisok kedvezőbb előfizetése érdekében. További, a könyvtárhasználók igényeit figyelembe véve, elektronikus forrásokat rendeltünk, ezek a Philosopher's Index, New Pauly Online, valamint az Oxford English Dictionary Online. Továbbra is előfizetünk a Journal Citation Index-re, ami a számítógépes referenz szolgáltatás alapja. Felújítottuk a részvételünket a *Central European Journal of Social Sciences and Humanities* elektronikus folyóiratban, a feltöltött kivonatok száma több mint kétszeresére nőtt, elérte a cseh és szlovák kivonatok számát. 328 rekord készült el a HUMANUS adatbázis számára a *Slavica*, a *Studia Russica*, a *Studia Slavica Savariensia*, a *Lyukasóra* és a *Magyar Tudomány* c. folyóiratok feldolgozásával.

2010 októberében az MTAK honlapja elnyerte a Magyar Tartalomipari Szövetség *Felhasználóbarát honlap* minősítését: <http://www.matisz.hu/2010-ben-minositettek.512.0.html>. A címet 2010. szeptember 20. - 2012. szeptember 19. között használhatjuk. Az *In memoriam Gábor Dénes digitális gyűjtemény* 2010. december 2-án az *Év Honlapja 2010 Különdíját* nyerte el.

VII. INFORMATIKA

Az Informatikai Osztályra az elmúlt év során fokozott teher hárult, mivel jelentős feladatokat kellett megoldania a felújítási-átalakítási munkák összes fázisában. A hónapokig tartó platform-bővítések és fejlesztések végrehajtása mellett az Osztálynak folyamatosan biztosítania kellett a szolgáltatások számítástechnikai hátterét, a Könyvtár teljes hálózatának biztonságos üzemeltetését. A hálózati biztonság szinten tartása nagy erőfeszítést igényelt, hiszen az olvasói géppark az új munkaterek, a Digitális dolgozószoba kialakításával jelentősen bővült.

Az Informatikai Osztály végrehajtotta a II. emelet felújított részének, ill. a II. emelet - III. emelet költözésének technikai munkálatait, kialakította az új hálózati felépítést. Részt vett az új szárny informatikai infrastruktúrájának tervezésében, installálásában, kivitelezésében, különös tekintettel a Digitális dolgozószoba teljes technikai (hardver-szoftver) kialakítására, a kapcsolódó kábelezés integrálására. A hálózatbővítés részeként, az új elemek-eszközök beépítéséhez új központi hálózati elosztót kellett létesíteni. Az Osztály részt vett a videokonferencia-terem kialakításában, beüzemelésében, tesztelésében, új wifi végpontokat installált a konferenciateremben és a Digitális dolgozószobában. A Vasarely-teremben és a IV. emeleten wifi eszközök telepítésével 2010 őszére a Könyvtárépület minden szintjén elérhetővé vált a drótnélküli hálózat.

Az új szárny kiszolgálására a hálózati kábelrendszeren is részleges felújítást kellett végrehajtani. Az MTA-val és a NIIF-fel történt megegyezés alapján lebonyolították a nagy sávszélességet biztosító gigabites vonalra való áttérést. Megkezdtek a könyvtári hálózat elemeinek rákötését a szélessávú vonalra – a megfelelő hardver-eszközök beszerzésével és beépítésével ez a munka 2011 folyamán fog befejeződni

Folytatódott az alhálózati rendszer kiépítése: 2010 tavaszán a munkatársi géppark került külön alhálózatra, amely a belső hálózat biztonságát tovább növelte. Munkatársak részére nyolc új vagy teljesen felújított asztali gép került telepítésre – kliens programmal és egyéb szoftverekkel ellátva. Az olvasói használatra vásárolt két kártyás multifunkciós (nyomtató/szkenner/másoló) gépet hálózaton

elérhetővé tették, beintegrálták az olvasói gépekhez. A berendezéseket működtető Windows-szervert implementálták és folyamatosan menedzselték.

Az Informatikai Osztály aktívan részt vett a vagyonvédelmi beléptető rendszer kiépítésében, tesztelésében és beüzemelésében. Megoldották a kapukat működtető szoftver és a helyi rendszer összehangolását, a jogosultságok beállítását. Egyedi-eredeti fejlesztéssel alakították ki azt a rutint, hogy az integrált rendszerből naponta automatikusan frissüljön az olvasók listája – így a beléptető rendszer felismeri a frissen beiratkozókat is. A műszaki átadás után a szerver és kliensgép menedzselésével, bizonyos feladatok elvégzésével az Osztály részt vesz a beléptető folyamatos üzemelésében.

Az eddig távoli adminisztrációval működő mail-rendszer 2010 novemberétől az Informatikai Osztály felügyelete alá került vissza. Professzionális külső szolgáltatóval történt szerződés révén megoldódott a levelezőrendszer állandó, stabil spam-szűrése is. Májusban megtörtént az MTA által rendelkezésre bocsájtott vírusvédelem telepítése a Könyvtár teljes gépparkján. Az olvasói géppark üzembiztonsága érdekében 2010 decemberében megkezdődött a DeepFreeze nevű védelmi szoftver telepítése (az ezzel összefüggő munkák átnyúlnak az új évbe).

A honlapról elérhető virtuális (digitális) gyűjtemények karbantartását az Informatikai Osztály munkatársai folyamatosan végezték. A Gulyás-féle bibliográfiai adatbázist, valamint az Értekezések c. teljes szövegű anyagot hálózati támadás miatt újra kellett telepíteni. Az új készítésű digitális gyűjtemények (Gábor Dénes, Radnóti, Kégl) szerverre telepítése, tesztelése és beindítása megtörtént.

Az Informatikai Osztály részt vett a digitális képkönyvtár kialakításában, tesztelésében, a kapcsolódó informatikai feladatok megoldásában. Az Osztály munkatársai közreműködtek az arab kéziratok képobjektumainak kezelésében, a rekordok feltöltésében, ill. az ősnymtatványok adatbázisának gondozásában. Az Aleph és a kapcsolódó könyvtári szoftverek karbantartásával kapcsolatos adminisztrációkat, a szupport vállalattal való folyamatos kapcsolattartást az Informatikai Osztály végezte.

Az Informatikai Osztály munkatársa felügyelte a TÁMOP pályázattal kapcsolatos feladatok koordinálását, menedzselte a retrospektív konverziós munkákat (szkennelés, indexek, statisztikák), valamint a beviteli munkához szükséges

ADAM nevű modul tesztelését. A TÁMOP konzorcium tagsága részére kialakítottak és beüzemelték egy, a honlapról is közvetlenül elérhető online fórumot, közösségi portált vagy levelezőlistát (TÁMOP Fórum), annak magyarítását is elvégezték.

A dolgozói gépeken több mint száz alkalommal telepítették, vagy újratelepítették az Aleph-kliens csomagot. Sikeres egyedi szoftverfejlesztés révén az Aleph disszertációs adatbázisában (DIS) szereplő rekordokat összekötötték a REAL adatbázisban szereplő teljes szövegű digitalizált disszertációkkal. Az év során folyamatosan dolgoztak az online keresést segítő szoftver, az SFX forrásainak átalakításán és tesztelésén. Ugyancsak állandó jellegű munka volt a Metalib portál kiépítése, helyi viszonyokra való áttervezése, tesztelése, karbantartása. A használati statisztikákat rutinszerűen gyűjtötték. A Gyűjteményszervezési Osztállyal közösen végezték az elektronikus források beszerzését, megújítását, a próbaverziók futtatását. Az Informatikai Osztály tevékenységének része volt az MTA intézetek részére történő az EISZ-szel kapcsolatos ügyintézés.

VIII. AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

A Levéltár tovább gyarapította állományát, folytatta a begyűjtött anyag feldolgozását és ellátta az MTA Titkárság és a Doktori Tanács irattári feladatait és a levéltári kutatószolgálatot.

Az iratállomány növekedése 51,48 ifm volt. Az év végére az iratállomány mennyisége elérte a 3210,25 ifm-t. Az átvett jelentősebb irategyüttesek: OTKA Iroda 21,6 ifm, Magyar Közgazdasági Társaság 6 ifm, MTA Lakásügyi Bizottság 4,56 ifm, és Doktori Tanács 3,6 ifm. Ezeknek az iratoknak a jegyzékeit számítógépes változatban (részben Excel táblázatban) is megkapta a levéltár, ami az anyagban való kutatást jelentősen könnyíti. A hanganyag-gyűjteményünk az elmúlt évben 405 tétellel gyarapodott az elnökségi titkárságról érkezett kazettákkal. Ezekről Excel táblázatban készítettünk egy jegyzéket.

Az intézetek iratkezelésének folyamatos ellenőrzésére nincs lehetőségünk, de alkalmanként tanácsot adunk, ill. ellenőrünk, és többször adunk ki selejtezési engedélyt (OTKA Iroda, Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Néprajzi Kutatóintézet). Az MTA Titkárságán több helyen (Pénzügyi Főosztály, Jogi és Igazgatási Főosztály, tudományos osztályok) és az MTA Könyvtárában adtunk előzetes rendezésre tanácsot és segítettünk a rendezésben.

Az iratrendezés az elmúlt években kialakult gyakorlat szerint folyt, elsősorban az újonnan beérkezett és a kutatószolgálat számára elővett anyagokban végeztünk közép- és darabszintű rendezést. Így ebben az évben rendeztük a Könyvtár Csere Osztályának (1967 – 2002) és a VIII. Biológiai Tudományok Osztálya (1995 – 2003) újonnan beérkezett iratait, elkezdtük az MTA 1985 utáni közgyűlési anyagainak a rendezését ill. 1038 TMB személyi dossziét ellenőriztük, és javítottuk a kiemelt dossziék katalóguscéduláját. Folytattuk az előző években megkezdett segédletek, adatbázisok készítését, amelyek a kutató- és ügyfélszolgálati munkát segítik. Így folytattuk a régi gazdasági és személyzeti anyagokban előforduló neveket bevitelét egy Excel táblázatba és az intézetekre vonatkozó anyagok kigyűjtését a megfelelő adatbázisokba. Az akadémikusokra vonatkozó nyilvántartásunkat kiegészítettük a 2010-ben megválasztott akadémikusok adataival. Elkészítettük a mikrofilmezett levéltári iratok elektronikus jegyzékét is.

20 kutató kért és kapott kutatási engedélyt. A kutatók 152 alkalommal 1211 raktári egységnyi anyagot kaptak kézhez és 366 másolatot készítettünk számukra, 12 esetben pedig írásban adtunk választ nekik. Az ügyfélszolgálati statisztika a következő volt: az MTA Titkárságának (és más hivataloknak) 107 esetben adtunk felvilágosítást vagy kerestünk elő iratot és 323 másolatot készítettünk. 23 esetben írásban adtunk választ az érdeklődőknek. Munkaviszony-igazoláshoz 6 esetben kerestünk anyagot.

2010-ben is járt a Levéltárban a szakfelügyelő, tavaly a levéltári segédleteket és adatbázis építést; a pályázati úton a veszélyeztetett levéltári anyaggal kapcsolatos feladatokra nyert támogatás felhasználását; valamint a muzeális intézmények díjmentes látogatását biztosító igazolások kezelését ellenőrizte. A szakfelügyelő megállapította, hogy a lehetőségekhez képest megfelelő a segédletkészítés üteme a levéltárban (a másik két téma nem érintett minket).

IX. TUDOMÁNYOS ÉS SZAKÉRTŐI MUNKA

Az oktatást és kutatást segítő szerzői jogok érdekében létrehozott európai hálózat (ENCES) első regionális tanácskozását az MTA Könyvtára és a Budapesti Gazdasági Főiskola közös szervezésében az MTA Könyvtárában tartottuk 2010. március 23-án. A két külföldi előadó a rendszert életre hívó Rainer Kuhlen és Karin Ludewig volt. „Az Atheneum az Interneten” című TÁMOP program szakmai előkészítéseként Vinkler Péter szakmai továbbképzést tartott a könyvtár munkatársainak „Bibliometria” címmel november 22-én. Téglási Ágnes vezette Az MTMT Programtanácsának előkészítő bizottságát, amelynek feladata az ügyrend kidolgozása volt. Felkérést kapott az MTA elnökétől, hogy vegyen részt a digitalizálás szakmai, technikai és adminisztratív háttérének kidolgozására létrehozott bizottság munkájában.

1. Munkatársak tagsága, területi tevékenysége

Babus Antal

Az MTA Köztestülete
MTA Sajtótörténeti Munkabizottság
MKE Társadalomtudományi Szekció
A Németh László Társaság választmánya
Magyar Írószövetség választmánya

Bagi Judit

Kínai-Magyar Baráti Társaság
Kőrösi Csoma Társaság

Bánhegyi Zsolt

Fulbright Alumni
Magyar Elektronikus Könyvtárért (MEK) Közhasznú Egyesület felügyelő bizottság elnöke
Magyar Tudományos Művek Tára Bibliográfiai Szakbizottság
Modern Filológiai Társaság
Tudományos és Műszaki Tájékoztatás c. folyóirat tanácsadó testülete

Dévényi Kinga

MTA köztestület

MTA Orientalisztikai Bizottság, 2008-tól alelnök

Kőrösi Csoma Társaság, választmányi tag

UEAI (Union Européenne des Arabisants et Islamisants)

TIMA (The Islamic Manuscript Association) – a katalogizálási bizottság tagja

Magyar-Egyiptomi Baráti Társaság

Magyar-Iráni Baráti Társaság

Journal of Arabic and Islamic Studies c. folyóirat szerkesztőbizottság tagja

Journal of Islamic Manuscripts c. folyóirat szerkesztőbizottság tagja

The Arabist. Budapest Studies in Arabic c. folyóirat társszerkesztője

Fábián Szabolcs

Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület, Restaurátor Szakosztály

Fejős Edina

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Magyar Olvasástársaság

dr. Hay Diana

Magyar Levéltárosok Egyesülete

Horányi Károly

Szabó Lőrinc Alapítvány kuratóriumának tagja

Kelecsényi Ágnes PhD

Kőrösi Csoma Társaság

Magyar-Indiai Baráti Társaság

Kiss Ildikó

Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Társadalomtudományi Szekció

Kohl Gyula

Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület, Restaurátor Szakosztály

Kosztadinov Anikó

Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Társadalomtudományi Szekció

Krähling Edit

Ókortudományi Társaság

Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae szerkesztőbizottsági tag,
technikai szerkesztő

Luvsandash Erdenesuvd

Kőrösi Csoma Társaság
Magyar-Mongol Baráti Társaság
International Association for Mongol Studies

Mázi Béla

Andódi Czuczor Gergely Társaság (Szlovákia)

Nagy Erika

A Central European Journal of Social Sciences and Humanities c. folyóirat
magyarországi szerkesztője
CEACS (Central European Association for Canadian Studies)

Naszádos Edit

Magyar Könyvtárosok Egyesülete Műszaki Könyvtáros Szekció
Publika Magyar Könyvtári Kör

Náray-Szabó Gábor

MTA rendes tagja
MTA Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság
MTA Könyvtári Bizottság
MTA Kémiai Tudományok Osztálya Fizikai-Kémiai Bizottság
MTA Kémiai Tudományok Osztálya Doktori Bizottság
Académie Européenne des Sciences, des Arts et des Lettres (Párizs)
Current Computer-Aided Drug Design, szerkesztőbizottság
Szent István Akadémia
Magyar Mérnökakadémia
Magyar Kémikusok Egyesülete
MTAK képviselője az Informatikai és Könyvtári Szövetségben
Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács, társelnök

Orosz Gergely

Kőrösi Csoma Társaság
Tibet Társaság

Rozsondai Béla

Az MTA köztestülete
MOKKA-R tagozatban az MTAK képviselője
Az MTA Anyag- és Molekulaszerkezeti Munkabizottság

Rozsondai Marianne

Az MTA Köztestülete
MTA Ókortudományi Társaság
MTA Könyvtörténeti Munkabizottság
MTA Elnöki-főtitkári bizottságok – Gyűjteményi Tanács
Internationale Gutenberg Gesellschaft (Mainz)
Magyar Könyvszemle szerkesztőbizottsági tag

Sallai Ágnes

Magyar Biológiai Társaság, Állattani, Ökológiai Szakosztály

Tatár Sándor

Magyar Irodalmi Szerzői Jogvédő és Jogkezelő Egyesület
Magyar Műfordítók Egyesülete
Szépirok Társasága

Téglási Ágnes

MTA Könyvtári Bizottság
EISZ Bizottság (elnök)
Publica
Fulbright Alumni
British Council Ösztöndíjasok Egyesülete
MTAK képviselője: LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche)

2. Szakmai programok külföldön

Dévényi Kinga

Párizs, *ECAF-IDEAS nyitó szeminárium*, 2010. március 23.
Cambridge, *TIMA konferencia és bizottsági ülés*, 2010. június 23-28.
Berlin, *MTA-BBAW konferencia*, 2010. november 12-13.

Kapus Erika

Pozsony, *EOD Workshop*, 2010. május 5-7.

Ljubljana, *EOD Workshop*, 2010. szeptember 29-október 1.

Kelecsényi Ágnes

Berlin, *MTA-BBAW konferencia*, 2010. november 12-13.

Kovács Nándor Erik

Isztambul, *Klebelsberg Kunó ösztöndíj*, 2010. június 13-július 11.

Dunaszerdahely, *VIII. Nemzetközi Vámbéry Konferencia*, 2010. október 1.

Nagy Erika

Varsó, a *Central European Journal of Social Sciences and Humanities* folyóirat szerkesztőbizottsági ülése, 2010. április 22-23.

Ljubljana, *EOD Workshop*, 2010. szeptember 29-október 1.

Náray-Szabó Gábor

Nürnberg, *3rd European Chemistry Congress*, 2010. augusztus 28-szeptember 1.

Orosz Gergely

Kovácszna, *Kőrösi Csoma Sándor és az identitástudat konferencia*, 2010. április 15.

Rozsondai Marianne

Gotha, *Arbeitskreis für die Erfassung, Erschließung und Erhaltung Historischer Bucheinbände 15. Jahrestagung*, 2010. szeptember 16-18.

Téglási Ágnes

Amsterdam, *ENCES Workshop*, 2010. február 15-17.

Aarhus, *LIBER éves közgyűlés és konferencia*, 2010. június 29-július 2.

3. Könyvkiadás

Orosz G.: *A Catalogue of the Tibetan Manuscripts and Block Prints in the Library of the Hungarian Academy of Sciences, vol. III. Indices* (Oriental Manuscripts in the Library of the Hungarian Academy of Sciences, 3) Budapest, Library of the Hungarian Academy of Sciences, 2009-2010, viii, 303 p., 14 plates, CD.

Keleti Tanulmányok – Oriental Studies, 14. kötet: *Varietas delectat: Tanulmányok Kégl Sándor emlékére*. Szerk. Dévényi Kinga. Budapest, 2010. x, 190 p.

4. Publikációk, előadások

Szakkönyv, szakkönyvrészlet

Bedecs L.: *Mi volt a kérdés? – Beszélgetések kortárs magyar költőkkel*. Budapest: Kijárat, 2010. 260 p.

Bedecs L.: *Jegyeket, bérleteket. A bolgár kalauz újraértelmezései*. In: Bányai Éva (szerk.): *Kultúrák határán I-II*. Bukarest, 2010. I. kötet, pp. 45-59.

Dévényi K. (sorozatszerkesztő): *Oriental Manuscripts in the Library of the Hungarian Academy of Sciences*, 3/3. Budapest: Library of the Hungarian Academy of Sciences, 2009-2010.

Dévényi K. (sorozatszerkesztő): *Keleti Tanulmányok – Oriental Studies 14*. Budapest: Library of the Hungarian Academy of Sciences, 2010.

Dévényi K. (szerk.): *Varietas Delectat. Tanulmányok Kégl Sándor emlékére*. Budapest: Library of the Hungarian Academy of Sciences, 2010.

Krähling E.: *Az eredeti és a fordítás viszonya Sylvester János magyar Új Testamentumában*. In *Pietas non sola Romana. Studia memoriae Stephani Borzsák dedicata*. Ed. L. Horváth et al. Typotex Kiadó – Eötvös Collegium, Budapest 2010. pp. 820-830.

Krähling E.: *A stíluserények jelentősége Sylvester János Új Testamentumában*. In *Retorika – irodalom – poétika*. Szerkesztette Radvánszky Anikó [Pázmány Irodalmi Műhely Tanulmányok 10]. PPKÉ Piliscsaba 2010. pp. 157-166.

Orosz G.: *A Catalogue of the Tibetan Manuscripts and Block Prints in the Library of the Hungarian Academy of Sciences, vol. III. Indices* (Oriental Manuscripts in the Library of the Hungarian Academy of Sciences, 3) Budapest, Library of the Hungarian Academy of Sciences, 2009-2010. viii, 303 p., 14 plates, CD.

Rozsondai M.: *Az MTA Könyvtára ősnymtatvány-gyűjteményének eredete és tematikai megoszlása*. In *Hagyomány, egység és korszerűség. Az Egyházi*

Könyvtárak Egyesülése 2009. nov. 10-i jubileumi konferenciájának előadásai. Debrecen, EKE, 2010. pp. 40-72.

Tanulmány

Babus A.: *Radnóti Miklós kéziratok hagyatéka a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárában*. Irodalomtörténet, 2010(1). pp. 77-83.

Babus A.: „*Ó, költő, tisztán élj te most...*” Száz éve született Radnóti Miklós (<http://radnoti.mtak.hu>).

Babus A.: *Ady Endre: Vallomás a patriotizmusról* (<http://ady.mtak.hu/hu/study.htm>) [internetes tanulmány].

Babus A.: *Ady Endre levele Székely Artúrnak* (<http://ady.mtak.hu/hu/lev.htm>) [internetes tanulmány].

Babus A.: *A nyelvművelő Fülep Lajos*. Kortárs, 2010(7-8). pp. 108-114.

Babus A.: „...*megőriztem az éveimet és kissé megállítottam az idő múlását is.*” Fodor András naplói avagy krónikái? Parnasszus, XVI(III). 2010 ősz. pp. 25-32.

Bedecs L.: *Keresztény és közép. Lanczkor Gábor költészete*. In: Balogh Endre (szerk.): *Bizarr játékok*, Budapest: JAK, 2010. pp. 69-77.

Bedecs L.: *Metafizikus közérzet. Tózsér Árpád költészete*. Palócföld, 2010(5). pp. 28-35.

Bedecs L.: *Boldogság, gyere haza. Kántor Péter költészetéről*. Jelenkor, 2010(7-8) pp. 884-892.

Bedecs L.: *Utak mindenfelé. Balázs Imre József kötetéről*. Híd, 2010(8-9). pp. 18-25.

Bedecs L.: *A kontextus hatalma. Az irodalmi tér változásai a '90-es évek Magyarországon*. Napút, 2010(9). pp. 116-121.

Dévényi K.: *Kégl Sándor levelei Goldziher Ignáchoz*. In: *Varietas Delectat. Tanulmányok Kégl Sándor emlékére*, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, Budapest 2010. pp. 145-164.

Dévényi K.: *Kőrösi Csoma Sándor, a tibetisztika megalapítója*, Magyar Tudomány, 2010(1). pp. 2-4.

Dévényi K.: *Tartalmi feltárás, konzerválás, digitalizálás. Az MTAK Csomagyűjteménye a 21. században*, Magyar Tudomány, 2010(1). pp. 19-25.

Dévényi K.: *Tartalmi feltárás, konzerválás, digitalizálás. Az MTAK Csomagyűjteménye a 21. században*, Kőrösi Csoma Sándor és az út. Szerk. Gazda József, Kovászna 2010. pp. 71-78.

Dévényi K.: *Saría vagy qánún – az iszlám jogtól az állami jogig. Gondolatok a törvénykezés alakulásáról az iszlám világban 1870 és 2010 között*, Keletkutatás, 2010 őszi, pp. 5-26.

Dévényi K.: *Omán: a legrégebbi arab állam*. In: *Islám és modernizáció a Közel-Keleten. Az államiság eltérő modelljei*. Szerk. Csicsmann László, Aula, Budapest 2010. pp. 209-249.

Dévényi K.: *A muszlim kisebbségi lét problematikája a késő-középkori, koraújkori Európában*. In: *Az iszlám Európában. Az európai muszlim közösségek differenciáltsága*. Szerk. Rostoványi Zsolt, Aula, Budapest, 2010. pp. 149-186.

Holl A.: *Nyílt hozzáférés a tudományos szakirodalomhoz – hazai fejlemények, 2010*, Magyar Tudomány, 2010(1). p. 58.

Holl A.: *REAL – az MTA Könyvtárának repositórium*, Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 2010(57). p. 245.

Holl A.: *A tudományos cikkek és adatok akadálytalan és hosszú távú elérhetőségéről*, Fizikai Szemle 2010(6). p. 190; Magyar Kémikusok Lapja LXV(11). p. 365.

Horányi K.: *Vád és emlékezet: Lezáratlan eljárások Szabó Lőrinc ügyében*. Kortárs, 2010(1). pp. 1-26.

Kelecsényi Á.: *Kőrösi Csoma Sándorral kapcsolatos Stein-dokumentumok az MTA Könyvtárában*, Magyar Tudomány, 2010(1). pp. 26-34.

Kelecsényi Á.: *Kőrösi Csoma Sándorral kapcsolatos Stein-dokumentumok az MTA Könyvtárában*, Kőrösi Csoma Sándor és az út. Szerk. Gazda József, Kovászna 2010. pp. 79-89.

Kelecsényi Á.: *Kégl Sándor, az indológus*. In: *Vatietas Delectat*, Tanulmányok Kégl Sándor emlékére, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, Budapest 2010. pp. 63-74.

Kelecsényi Á.: „*Mélyen tisztelt Tanár Úr*” – *Goldziher Ignác és Stein Aurél levelezése az Akadémiai Könyvtár Keleti Gyűjteményében*, Keletkutatás, 2010. ősz, Körösi Csoma Társaság, Budapest, pp. 83-106.

Koncz Beatrix: *Le thème du voyage dans Ami et Amile: fragmentation et tension*. In: *Acta Romanica Szegediensis Tomus XXVII*, szerk. Kovács Katalin, Nagy Ágoston, Szeged, JatePress, 2010. pp. 111-120.

Krähling E.: *Philipp Melanchthon, Németország tanító mestere – a mi tanító mesterünk*, Kisharang, a bonyhádi evangélikus gyülekezet körlevele, 2010. szeptember, pp. 3-5.

Mázi B., Tóth G.: *A Letter by István Széchenyi to William Tierney Clark*. *The Hungarian Quarterly*, 51. Winter 2010. pp. 20-32. <http://hungarianquarterly.com/no200/3.shtml>.

Náray-Szabó G.: *Gondolatok a könyvtárban* In: Brody A. (szerk.) *Barátaim könyve*. Pozsony: Kalligram Kiadó, 2010. pp. 194-197.

Orosz G.: *A buddhizmus fogadtatása Európában Kégl Sándor írásainak tükrében*, In: *Vatietas Delectat*, Tanulmányok Kégl Sándor emlékére, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, Budapest, 2010. pp. 75-88

Orosz G.: *A Kálacakra-tantra Körösi Csoma Sándor munkásságában*, Magyar Tudomány, 2010(1). pp. 35-42.

Orosz G.: *A Kálacakra-tantra Körösi Csoma Sándor munkásságában*, Körösi Csoma Sándor és az út. Szerk. Gazda József, Kovászna 2010. pp. 48-56.

Tóth G. – Mázi B.: *A Letter by István Széchenyi to William Tierney Clark*. *The Hungarian Quarterly*, 51. Winter 2010. pp. 20–32, <http://hungarianquarterly.com/no200/3.shtml>.

Szépirodalom

Tatár S.: *Finnyás privátklapancia; Saturdaynightfever (de csak csínján!)* [Versek] Látó. 21. 2010(1). pp. 24-26.

Tatár S.: *M.A.R.C.H.É; Méditer? Sur quoi?; Guerre et Paix* [Versek Alain Lance francia fordításában] Europe. [Paris] 88. Avril 2010. 972. pp. 336-339.

Tatár S.: *Csapdában* [Vers] Beszélő. III. folyam 15. 2010(4). p. 2.

Tatár S.: *Meglátjuk, tiszta lesz-e az abrosz; „Tischrede”* [Versek] Tiszatáj. 64. 2010(5). pp. 19-20.

Tatár S.: *Az ember már csak; Bizony: Kockáztass! (másképp...)* [Versek] Debreceni Disputa. 8. 2010(4). p.14.

Tatár S.: *Als ob; Kötött sírvers I Kötött sírvers II; Vigasz* [Versek] Alföld. 61. 2010. 6. pp. 35-37.

Tatár S.: *He пост, не разбацано* [Vers Teodora Drozdik-Popovics szerb fordításában] Zlatna Greda. 10. 2010(101/102) p. 69.

Tatár S.: *Eben (??) gubát (?) [Zsákbamacs II]* [Vers] Magyar Lettre Internationale. 77. 2010. Nyár. p. 5.

Tatár S.: *Oh, diese Gier nach höherer Botschaft!; Nachruf; Spüre ihm nach...*[Versek Marco Organo német fordításában] Ort der Augen [die Literaturzeitschrift Sachsen-Anhalts] 2010(3). pp. 61-63.

Tatár S.: *Két semmi közt egy harmadik* [Vers] Ex Symposion. 71. 2010. p. 58.

Tatár S.: *Invarietas delectat II; Animula misera* [Versek] Parnasszus. 16. 2010(4). pp. 104-105.

Tatár S.: *Ορμωντας προς τα περατα; Οποιοσ δε σπευδει στις σιδηροδρομικες γραμμες απο την περιστρεφομενη πορτα; M.A.R.K.T.* [Versek görög fordításban] Η ΚΟΙΝΗ ΜΑΣ ΦΟΥΓΚΑ (ανθολογια νεων ουγγρων ποιητων) Athén, 2010. pp. 61-67.

Tatár S.: *Go by bus!* [Vers] Tempevölgy. 8. 2010, december. pp. 16-18.

Műfordítás, fordítás

Bánhegyi Zs.: *Woodward, Hazel: A konzorciumok ereje az Egyesült Királyság szemszögéből.* [fordítás] Tudományos és műszaki tájékoztatás. 57. 2010 (11/12) pp. 484-487.

Tatár S.: *Juli Zeh: Corpus delicti* [Részletek a regényből] Műút. 55. (Új folyam). 2010017. [sic!] pp. 34-38.

Tatár S.: *Günter Grass: Március; Nárcisz; Himnusz; Szaturnusz* [Versfordítások] 2000(22); 2010(3). pp. 29-31.

Tatár S.: *Siegfried Lenz: Gyászperc* [kisregény] Európa Könyvkiadó, Budapest 2010. 132 p.

Tatár S.: *Conrad Ferdinand Meyer: Léthe; Georg Trakl: Derűs tavasz* [Versfordítások] Holmi. 22. 2010(6). pp. 694-696.

Tatár S.: *Herta Müller: Ha hallgatunk, irritálóak leszünk – ha beszélünk, nevelésesegek* [Próza fordítás] Nagyvilág. 65. 2010(6). pp. 496-515.

Tatár S.: *Jan Wagner: Tizennyolc töltött sütemény (2 [pâté chaud de harengs aux pommes de terre]; 6 [terriner de mouflon]; 18 [birsalmás sütemény]); Teafilter* [Versfordítások] 2000. 22. 2010(9). pp. 45-46.

Tatár S.: *Günter Grass: Egy decemberi séta* [Regényrészlet-ford.] Magyar Lettre Internationale. 78. 2010. Ősz. pp. 8-10.

Tatár S.: *Christa Wolf: Búcsú a fantomoktól. (Drezdai beszéd)* [Fordítás] Magyar Lettre Internationale. 78. 2010. Ősz. pp. 11-12.

Tatár S.: *Volker Braun: November 9.; A tulajdon; Az osztrigák* [Versfordítások] Magyar Lettre Internationale. 78. 2010. Ősz. p. 15.

Tatár S.: *Monika Rinck: elmúlt; tó; így:* [Versfordítások] Magyar Lettre Internationale. 78. 2010. Ősz. p. 20.

Tatár S.: *Jan Wagner: csiperkék; vidéki vendéglők; guericke verebe; füvészkert; karácsony huntsville-ben (texas); kisvárosi elégia; steinway; kaméleon* [Versfordítások] Kalligram. 19. 2010(9). pp. 47-50.

Recenzió, kritika, ismertetés

Babus A.: „»közös ihlet« nélkül jó csapat, közösség, nemzet sem létezik.” (N. Pál József: *Magyar sport – magyar sors* című könyvéről.) [recenzió] Új Könyvpiac, 23. 2010. január-február, p. 23.

Bánhegyi Zs.: *Adattárak reflektorfényben: sok dicséret és (még több) bírálat.* [ismertetés] Tudományos és műszaki tájékoztatás, 57. 2010(5). p. 1.

Bánhegyi Zs.: *COUNTER és SUSHI: a használói statisztika csúcsprogramjai.* [recenzió] Tudományos és műszaki tájékoztatás, 57. 2010(9). pp. 389-390.

Bedecs L.: *Баба ми беше унгарка.* [kritika két magyar nyelvű bolgár antológiáról] *Культура*, 2010(32). p. 6.

Isztray S.: *Akár olvasol Kierkegaard-t...* *Élet és Irodalom*, LIV. 2010(10). március 12. p. 20.

Isztray S.: *A Karamazov testvérek.* *Élet és Irodalom*, LIV. 2010(49). december 10. p. 22.

Kovács N.E.: *Hóvári János: Rodostói emlékek és tanulságok/Beszédes Kálmán –Rodostó magyar képvisője.* [recenzió] Magyar Török Baráti Társaság, Budapest, 2009. In: *Keletkutatás* 2010 ősz. pp. 141-143.

Naszáros E.: *Egyetemi könyvtár marketingje a weben.* [recenzió] Tudományos és műszaki tájékoztatás, 57. 2010(8). pp. 356-358.

Cikk, interjú, hír

A Radnóti-hagyatékról és a Radnóti-honlapról [interjú Babus Antallal] *Melanzs* közéleti magazin, Domino TV, 2010. március 10.

A Radnóti-honlapról, *Kívánságkosár*, Duna TV [interjú Babus Antallal] 2010. március 9.

A Stein Aurél sorozat új kötetéről [interjú Kelecsényi Ágnessel] *Esti beszélgetés a kultúráról*, Kossuth Rádió, 2010. április 21.

Babus A.: *Búcsú Vekerdi Lászlótól.* [nekrológ] *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros*, 2010(3). pp. 50-52.

Betlen J.: *A szellem filozófusa – Fülep Lajos* c. filmről [interjú Babus Antallal és Kisfaludy Andrással] Ma reggel, MTV 1, 2010. május 23.

Bibliai jelenetek könyvkötéseken [interjú Rozsondai Marianne-nal] MTV1, 2010. július 11.

Borbás M.: *Bolyai János Appendixe* [interjú Mázi Bélával] Értékmentés másként, Hír TV, 2010. január 23.

Borbás M.: *Kőrösi Csoma hagyatéka* [interjú Orosz Gergellyel] Értékmentés másként, Hír TV, 2010. március 12.

Edupress: *A férőhelyek tíz százalékát csoportosítaná át Náray-Szabó* [interjú Náray-Szabó Gáborral] <http://www.edupress.hu/hirek/index.php?pid=egycikk&HirID=22996>.

Györi L.: *A Radnóti-honlapról, a költő hagyatékának digitalizálásáról*. [interjú Babus Antallal] Irodalmi Újság, Bartók MR3, 2010. március 6.

Kisfaludy A.: *A szellem filozófusa – Fülep Lajos*. Bemutató és pódiumbeszélgetés [interjú Babus Antallal] Faludi Ferenc Akadémia, Uránia Nemzeti Filmszínház, 2010. szeptember 8.

Kőrösi Csoma Sándor, a nyelvek ura [interjú Orosz Gergellyel] XXI. század, RTL Klub, 2010. november 30.

Kubicsek I.: *Finomodhat a koncepció, de a tanulás az alap* [interjú Náray-Szabó Gáborral] <http://www.mr1-kossuth.hu/hirek/itthon/naray-szabo-a-koncepcio-finomulhat-de-az-alap-a-tanulas.html>. 2010. november 11.

Náray-Szabó G.: *Veszélyesebb-e az atom, mint a szén?* Klímabarát települések szövetsége hírlevele, Antal ZL (szerk.) <http://klimabarathu/node/289> (2010).

Náray-Szabó G.: *Milyen legyen az új felsőoktatási törvény?* Magyar Nemzet, 2011. november 12.

Náray-Szabó G.: *Klimaváltozás: mese vagy fenyegető valóság?* In: Gaál Z (szerk.) A karbantartás kihívása: A tudástöke felértékelődése. Veszprém: Pannon Egyetemi Kiadó, 2010. pp. 26-32.

Nika Gy.: *Vita a felsőoktatásról* [interjú Náray-Szabó Gáborral és Sándorné Kriszt Évával] Az este, MTV 1, 2010. november 9.

Pécsi K.: *Ady Vallomás a patriotizmusról c. kéziratáról*. Magyar Katolikus Rádió [interjú Babus Antallal] 2010. május 8.

Pécsi K.: *A legnagyobb magyar* [interjú Mázi Bélával] Magyar Katolikus Rádió, 2010. május 4.

Rövid beszélgetés a Csoma-gyűjteményről [interjú Orosz Gergellyel] Különkiadás, HírTV, 2010. szeptember 11.

Süveges G.: *A professzorok szerint az új törvénytervezet a gyökerénél ragadja meg a felsőoktatás problémáit* [interjú Náray-Szabó Gáborral] MTV1, 2010. november 25.

Székelly vándorból buddhista szent [interjú Orosz Gergellyel] XXI. század, RTL Klub, 2011. január 11.

Tatár S.: *Jegyzet a Juli Zeh: Corpus delicti c. regényéből fordított részletekhez*. [Bevezetés] Műút. 55. (Új folyam). 2010017. [sic!] p. 39.

Tatár S.: *Igaz-e, hogy "valami nagyon jelentősnek nem vagyunk részesei"?* [interjú (A díjazottakat kérdeztük – VII.)] litera.hu; 2101. március 18. → <http://www.litera.hu/hirek/a-dijazottakat-kerdeztuk-vii>; <http://www.lyrikwelt.de/hintergrund/tatar-gespraech-h.htm>).

Tatár S.: Siegfried Lenz: *Gyászperc* [beszélgetés a műről Ocsovai Gáborral a Magyar Rádióban] Gondolat-jel, MR1, 2010. május 16. (<http://www.mr1-kossuth.hu/archivum/gyaszperc-siegfried-lenz-szerelmes-regenye.html>).

Tóth G.: *A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának díjnyertes honlapja*. Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 19. 2010(4). pp. 21-23. <http://ki.oszk.hu/3k/category/19-efolyam/2010-4/>.

Vizi E.Sz.: *Beszélgetés Széchenyi Istvánról* [Mázi Béla részvételével] Törzsasztal, Duna TV, 2010. február 10.

Egyéb

Babus A., Kisfaludy A.: *A szellem filozófusa – Fülep Lajos* [film] Bemutató: Duna TV, 2010. november 15.

Dévényi K.: *Kégl Sándor (1862-1920) a keletkutatás polihisztorja és gyűjteménye* [szerkesztés, tanulmányok]. <http://kegl.mtak.hu/>.

Goják J., Náray-Szabó G.: *Hit és tudás* [rádióműsor] László J. (szerk.) Mária Rádió, <http://www.mariaradio.hu/musorok/119>, kéthetente, hétfőn este.

Kelecsényi Á.: *Kégl Sándor (1862-1920) a keletkutatás polihisztorja és gyűjteménye* [szerkesztés, tanulmányok]. <http://kegl.mtak.hu/>.

Krähling E.: *Pietas non sola Romana. Studia memoriae Stephani Borzsák dedicata* [szerkesztés] Szerk.: A. Czeglédy – L. Horváth – E. Krähling – K. Laczkó – D. Á. Ligeti – Gy. Mayer. Typotex Kiadó – Eötvös Collegium, Budapest, 2010, pp. 1-964; *Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae* 50. 2010(1, 2-3).

Tatár S.: *Arno Geigerről* [bevezető a fordításhoz] *Jelenkor*. 52(3). 2009. pp. 259-260.

Előadás, poszter

Babus A.: *A nyelvművelő Fülep Lajos* [konferencia előadás] „A Ma mindig csak nagy készülődés Holnapra” konferencia Fülep Lajos születésének 125. évfordulójára, Budapest, MTA Társadalomkutató Központ, 2010. május 7.

Babus A.: *Fülep Lajos és Vekardi László* [konferencia előadás] Magyar Könyvtárosok Egyesülete Heves Megyei Szervezete szakmai napja, Gyöngyös, 2010. július 1.

Dévényi K.: *Saría vagy kánún. Az iszlám jogtól az állami jogig – a törvénykezés átalakulása az arab világban* [konferencia előadás] A Közel-Kelet gazdasági és társadalmi kihívásai a 21. században, Budapesti Corvinus Egyetem, 2010. március 5.

Dévényi K.: *The Oriental Collection of the Library of the Hungarian Academy of Sciences* [konferencia előadás] *Asia in the Making of Europe. A Digital Bibliotheca Asiatica*, Ecole française d'Extrême-Orient, 2010. március 23.

Dévényi K.: *The legacy of Hungarian explorers of Central Asia in the library of the Hungarian Academy of Sciences* [konferencia előadás] *Die Rolle der*

Deutschen und Ungarn bei der Erforschung Zentralasiens, BBAW, Berlin, 2010. november 12-13.

Horányi K.: *A Tücsökzenéből kimaradt két vers* [előadás] Emlékest Szabó Lőrinc születésének 110. évfordulójára, Miskolci Városi Könyvtár Szabó Lőrinc Fiókkönyvtára, 2010. április 1.

Kapus E.: *Régi könyvek új köntösben.* [konferencia előadás] ODR-konferencia, József Attila Megyei Könyvtár, Tatabánya, 2010. október 11.

Kelecsényi Á.: *Sir Aurel Stein: A Hungarian on the Silk Road* [konferencia előadás] Die Rolle der Deutschen und Ungarn bei der Erforschung Zentralasiens, BBAW, Berlin, 2010. november 12-13.

Kelecsényi Á.: *Kégl Sándor, az indológus,* [konferencia előadás] Kégl Sándor, a keletkutatás polihisztora, MTA Könyvtára, 2010. december 1.

Koncz B.: *La légende des deux frères: du conte populaire à la chanson de geste,* [konferencia előadás] „Littérature et folklore dans le récit médiéval” nemzetközi konferencia, ELTE, Budapest, 2010. június 4-5.

Kovács N.: *Mozaikok Ibrahim Müteferrika szellemi hagyatékából.* [konferencia előadás] „A segítő kéznek ez a mesterfogása” VIII. Nemzetközi Vámbéry Konferencia. Dunaszerdahely, 2010. október 1.

Krähling E.: *Philipp Melanchthon, praeceptor Germaniae – praeceptor noster* [konferencia előadás], Evangélikus lelkészkonferencia, Balatonszárszó, 2010. május 3.

Luvsandash E.: *Ungar Ulsin Shinjleh Uhaani Akademiin Nomin Sand hadgalagdaj bui mongol gar bichmeliin tovchoon.* [konferencia előadás] „A magyar-mongol tudományos és kulturális kapcsolatok 60 éve” konferencia, ELTE Bölcsészettudományi Kar, 2010. március 11.

Mázi B.: *Bolyai-dokumentumok az MTA Könyvtárában* [konferencia előadás] In memoriam Bolyai János, MTA Filozófiai és Történettudományok osztályának tudományos ülése, 2010. május 13.

Náray-Szabó G.: *Molekulamodellezés* [speciálkollégium] ELTE Kémiai Intézet, Budapest, 2010. tavaszi félév.

Náray-Szabó G.: *Fenntartható a fejlődés?* [speciálkollégium] ELTE Kémiai Intézet, Budapest, 2010. őszi félév.

Náray-Szabó G.: *Magyar kultúra, magyar oktatás, magyar jövő*, [konferencia előadás] „Üzenet a jövő Iskolájának”, Nemzeti Pedagógus Műhely, Budapest, 2010. február 19.

Náray-Szabó G.: *Megnyitó*, Kovács Attila: 1958→ kiállítás, B55 Kortárs Galéria, Budapest, 2010. március 4.

Náray-Szabó G.: *Fenntartható fejlődés – fenntartható oktatás* [konferencia előadás] Keresztény Pedagógusok Szakszervezete, Budapest, 2010. március 6.

Náray-Szabó G.: *Merre tart a haladás – merre tart a magyar nemzet?* [előadás] Sacre Coeur öregdiákok egyesülete, Budapest, 2010. április 7.

Náray-Szabó G.: *Nyugati magyar hagyatékok és az MTA Könyvtára* [előadás] MTA Külső Tagok Fóruma, Budapest, 2010. május 4.

Náray-Szabó G.: „*Ment-e a könyvek által a világ elébb?*” *Az MTA Könyvárának műszaki és természettudományos öröksége* [konferencia előadás] Helyünk Európában, „Műszaki és természettudományos képzés, technikai fejlődés Magyarországon”, MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága, Pécs, 2010. május 28.

Náray-Szabó G.: *Klímaváltozás: mese vagy fenyegető valóság?* [konferencia előadás] A karbantartás kihívása – a tudástőke felértékelődése, nemzetközi konferencia, Veszprém, 2010. június 7.

Náray-Szabó G.: *Az új felsőoktatási törvény koncepciója* [előadás] Tudományos Könyvtárak Szövetsége, Budapest, 2010. szeptember 24.

Náray-Szabó Gábor: *Fenntartható fejlődés* [előadás] Kutatók éjszakája, Barabás villa, Budapest, 2010. szeptember 24.

Náray-Szabó G.: *Az új felsőoktatási törvény koncepciója* [konferencia előadás] Felsőoktatási kollégiumok vezetőinek tanácskozása, Győr, 2010. október 14.

Náray-Szabó G.: *Az új felsőoktatási törvény koncepciója* [konferencia előadás] Katolikus kollégiumok vezetőinek tanácskozása, Budapest, 2010. október 15.

Náray-Szabó G.: *A molekulák harmóniája* [előadás] A kémia nemzetközi éve megnyitó rendezvény, Magyar Kémikusok Egyesülete – MTA Könyvtára, Budapest, 2010. november 5.

Náray-Szabó G.: *Természettudományi tárgyú kéziratok az MTA Könyvtárában* [konferencia előadás] „Facultas immota stabit” – Az első 375 év, Konferencia az ELTE Bölcsészettudományi Karán, Budapest, 2010. november 10.

Náray-Szabó G.: *Fenntarthatatlan fejlődés. Merre tart a haladás?* [konferencia előadás] MTESZ Tudománytörténeti Bizottság, Budapest, 2010. november 23.

Náray-Szabó G.: *Környezet és politika 1990-2010* [konferencia előadás] Poszt ↔ modern mérlegen 1990-2010 konferencia, Polgárok Háza, 2010. december 8.

Orosz G.: *Kőrösi Csoma Sándor tibeti könyvtára*, [konferencia előadás] Kőrösi Csoma Sándor és az identitástudat, Kovászna, 2010. április 15.

Orosz G.: *Az MTAK Csoma- és tibeti gyűjteménye*, [konferencia előadás] Kőrösi Csoma Sándor öröksége – Tibet-kutatás Magyarországon, ELTE BTK, 2010. június 2.

Orosz G.: *Kőrösi Csoma Sándor - ...bölcsőjét kereste a magyarnak...*, [előadás] Erdélyország az én hazám fesztivál, Verőce, 2010. július 4.

Orosz G.: *Kőrösi Csoma Sándor hagyatéka – az Alexander-könyvek*, [előadás] Tibet kincsei kiállítás rendezvénye, Veszprém, Megyei Könyvtár, 2010. szeptember 17.

Orosz G.: *A buddhizmus fogadtatása Európában Kégl Sándor írásainak tükrében*, [konferencia előadás] Kégl Sándor, a keletkutatás polihisztora, Budapest, MTAK, 2010. december 1.

Orosz G.: *Kőrösi Csoma Sándor élete és munkássága* [előadás], Veszprém, Báthory István Általános Iskola, 2010. december 6.

Tatár S.: Fölolvasás a *Beszélő* folyóirat és a Nyitott Műhely „A költészet éjszakája” c. rendezvényén. (<http://litera.initon.hu/hirek/versek-az-ejszakaba>), Budapest, 2010. június 2.

Tatár S.: Fölolvasás Balatonfüreden a Salvatore Quasimodo Költőverseny eredmény-hirdetésén, 2010. szeptember 4.

Téglási Á.: *Elektronikus információ-szolgáltatás nemzeti program 2009-2010*. [előadás] Tájékoztató az MTA Kutatóintézeti könyvtárosainak. Budapest, 2010. január 20.

Téglási Á.: *Az EISZ jelen helyzete*. [előadás] Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiumának ülése, Gödöllő, 2010. június 3.

Téglási Á.: *Pályázati források stratégiai céljaink megvalósításához*. [előadás] „Könyvtáros Teadélután” (IQSYS Beszélgetések), Budapest, 2010. október 27.

Téglási Á.: *Az EISZ Bizottság 2010. évi beszámolója*. [előadás] EISZ közgyűlés, Budapest, 2010. december 9.

Téglási Á.: *Virtuális könyvtárat építünk valóságos keretek között*. [előadás] MTAK TÁMOP projekt nyitórendezvénye, Budapest, december 15.

Tóth G.: *Emlékbeszéd Györffy György halálának 10. évfordulójára*, emlékműavatás, Szucság, 2010. aug. 21.

X. AGORA

Az Agora program célja: életre kelteni az értékes és gazdag gyűjteményt, minél szélesebb körben megismertetni a nyilvánossággal a könyvtár nemzeti kulturális örökségét, erősítve az intézmény kulturális közösségi tér szerepét. Nyitott szellemi műhelyt kívánunk létrehozni, mely teret ad értékes beszélgetéseknek és tudományos tanácskozásoknak. Programjaink:

Kiállítás

Széchenyi emlékezete

Rendezte: Mázi Béla és Bicskei Éva, helyszín: MTA Művészeti Gyűjteménye, 2010. május 3. – október 15. Részvevők száma a megnyitón 300 fő, látogatók száma ~4500 fő.

Bolyai János eredeti *Appendix-e*

Rendezte: Mázi Béla, az MTA II. osztálya „Emlékezés Bolyai Jánosra” konferenciája alkalmából, helyszín: MTA Felolvasó terem, 2010. május 13. Részvevők száma a megnyitón 30 fő, látogatók száma 60 fő.

Széchenyi-portré és relikviák

Rendezte: Mázi Béla, helyszín: MTA díszterem, 2010. április 8. Részvevők száma a megnyitón 200 fő.

Széchenyi Istvánnal és Bolyai Jánossal kapcsolatos dokumentumok

Rendezte: Mázi Béla, helyszín: MTA Tudós Kávézó, 2010. augusztus 20-tól folyamatosan.

Ady Endre *Vallomás a patriotizmusról*

Rendezte: Babus Antal, helyszín: MTA Könyvtára, Vasarely-terem, 2010. május 7. Részvevők száma a megnyitón: 35 fő. A cikk és a Székely Artúrhoz írott levelek kiállítása.

Kémia a teremtéstől napjainkig

Rendezte: a Magyar Kémikusok Egyesülete, helyszín: MTA Könyvtára, Vasarely-terem, 2010. november 5-12. Megnyitó: Mátyus Péter, Medzihradzky Kálmán, köszöntő: Pálincás József, Réthelyi Miklós, előadás: Náray-Szabó

Gábor (A molekulák harmóniája). A kiállítás Vizi Béla szobrait és Vámos Endre néhány kémiai tárgyú festményét mutatta be. Résztevők száma a megnyitón 60 fő, látogatók száma ~100.

Konferencia, előadás

Fehér könyv az erdélyi magyar felsőoktatás kálváriájáról

Rendezték: a Bolyai Egyetem Barátainak Egyesületei, helyszín: MTA Könyvtára, *Vasarely*-terem, 2010. január 21. Előadók: Somai József (a könyv szerkesztője), Bodó Barna (Babeş-Bolyai Tudományegyetem), Kónya-Hamar Sándor (korábbi európai parlamenti képviselő). Résztevők száma: 46 fő.

ENCES angol nyelvű workshop

Rendezte: **ENCES** (European Network for Copyright in support of Education and Science), az MTA Könyvtára, Budapesti Gazdasági Főiskola, helyszín: MTA Könyvtára, *Vasarely*-terem, 2010. március 23. Előadók: Karin Ludewig (Humboldt Egyetem, Berlin), Rainer Kuhlen (Konstanzi Egyetem), Papp Zoltán (Akadémiai Kiadó), Makara Gábor és Szegő Károly (MTA), Téglási Ágnes és Holl András (MTA Könyvtára). Résztevők száma: 50 fő.

Könyvtáros Teadélután

Rendezte: IQSYS és az MTA Könyvtára, helyszín: MTA Könyvtára, *Vasarely*-terem, 2010. október 27. Az első *Könyvtáros Teadélután* – „*Next Generation*” *Önképzőkör* címet viselő rendezvény. Résztevők száma: 44 fő.

Kégl Sándor, a keletkutatás polihisztorja

Rendezte: Dévényi Kinga, Kelecsényi Ágnes, helyszín: MTA Könyvtára, előadóterem, 2010. december 1. Előadók: Jeremiás Éva (Kégl Sándor helye a korabeli perzsa irodalomtörténetben), Szántó Iván (Kégl Sándor perzsa kéziratái), Sárközy Miklós (Kégl Sándor 1889/1890-es perzsi utazásának kérdőjelei és tanulságai), Kelecsényi Ágnes (Kégl Sándor, az indológus), Wojtilla Gyula (Kégl Sándor Bhagavad-gítá tanulmánya), Orosz Gergely (A buddhizmus fogadtatása Európában Kégl Sándor írásainak tükrében), Péri Benedek (Milyen költő volt I. Szelim szultán? A 114. gazal tanúsága), Szombathy Zoltán (Az irodalom mint vallásjogi probléma), Dévényi Kinga (Kégl Sándor levelei Goldziher Ignáchoz), Csáki Éva (A török népdal és a

szerepet próbája), Sipos János (Az azeri népzene kapcsolata a magyar illetve más török népek zenéivel). A konferencia zárásaként Sajó Tamás bemutatta a Kégl Sándor honlapot ([www://kegl.mtak.hu](http://kegl.mtak.hu)). A rendezvény teljes ideje alatt a Cartographia Tankönyvkiadó bemutatót tartott térképeikből. Résztevők száma: 96 fő.

TÁMOP-projekt nyitórendezvénye és könyv-örökbefogadási ünnepség

Rendezte: Téglási Ágnes, helyszín: MTA Könyvtára, előadóterem, 2010. december 15. A II. emeleti új közösségi terek átadása. Köszöntő: Náray-Szabó Gábor, megnyitó: Pálincás József, előadók: Téglási Ágnes (Virtuális könyvtárat építünk valóságos keretek között – a konzorcium munkájának bemutatása), Fülöp Márta (Az együttműködők szemével – a könyvtár helyéről és szerepéről), Budayné Baráth Blanka (Az együttműködők szemével – a könyvtárak közös munkájáról). Könyv-örökbefogadási ünnepség: Csépe Valéria és Kopp Mária. Zongorázott: Hegedűs Endre. A rendezvény zárásaként borkóstolót tartott a Pannónia Női Borrend. Résztevők száma: 116 fő.

Egyéb

„Ó, költő, tisztán élj te most...” Száz éve született Radnóti Miklós

Honlap (<http://radnoti.mtak.hu/>) sajtóbemutatója, készítette: Babus Antal és Sajó Tamás (Studiolum Bt.), helyszín: MTA Könyvtára, *Vasarely*-terem, 2010. február 24. Bemutató: Ferencz Győző, szavalt: Réti Árpád, 2010. február 24. Résztevők száma: 60 fő.

Varázslatos mesék Napkeletről

Könyvbemutató, rendezte: Vámbéry Polgári Társulás, MTA Könyvtára, helyszín: MTA Könyvtára, *Vasarely*-terem, 2010. április 21. Megnyitó: Hazai György, előadó: Hodossy Gyula (*Vámbéry és a sziget*), Apor Éva (a könyv bemutatója). Résztevők száma: 40 fő.

Ady Endre: Vallomás a patriotizmusról

Kézirat ünnepélyes átvétele az ajándékozó Eri Székelytől (Zürich). Rendezte: Babus Antal, helyszín: MTA Könyvtára, *Vasarely*-terem, 2010. május 7. Moderátor: Babus Antal, beszélgetőtársak: N. Pál József, Láng József, szavalt

és felolvasás: Réti Árpád, Tatár Sándor, <http://ady.mtak.hu/> Résztvevők száma: 45 fő.

Író-olvasó találkozó Alexander Brodyval

Rendezte: Náray-Szabó Gábor, helyszín: MTA Könyvtára, *Vasarely*-terem, 2010. június 16. Moderátor: Bakó Annamária (Litea Könyvesbolt), szavaltat és felolvasás: Incze Ildikó. A rendezvény zárásaként borkóstolót tartott az egri Gál Pincészet képviselőjében Gál Tibor borász. Résztvevők száma: 40 fő

XI. KÖNYVTÁR ÉS REKLÁM

A Magyar Minőség Társaság és a Magyar Tartalomipari Szövetség *Magyar Minőség Portál Díját* ebben az évben az MTA Könyvtára honlapja nyerte el (honlap-felelős: Tóth Gábor). Tatár Sándor, a Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály munkatársa, költő-műfordító munkásságát 2010. március 15-én József Attila-díjjal ismerték el, ezen kívül megkapta a Salvatore Quasimodo Költőverseny (Balatonfüred) zsűrijének elismerő oklevelét is.

1. Rólunk írták, rólunk szól

Kaló B.: *Műhelynapló. Babus Antal: Árral szemben.* Várhely, 2009. V–VI. sz. pp. 88-89. (megjelenés: 2010 végén).

Löcsei G.: *Az első agitátor. Széchenyi-emlékkiállítás a Magyar Tudományos Akadémián.* Magyar Nemzet, 2010. május 8. p. 34.

Löcsei G.: *Magyar és patrióta. Elveszettnek hitt Ady-kézirat.* Magyar Nemzet, 2010. május 22. p. 35.

Löcsei G.: *Csúcsteljesítmény – Fülep módra.* A Magyar Nemzet televízió- és rádióműsor melléklete. 2010. november 8-14. p. 3.

Makrai S.: *Egy élet megsárgult lapjai. Digitalizálták Radnóti Miklós értékes hagyatékát.* Magyar Nemzet, 2010. március 5. p. 14.

Régi művek modern formátumban. [interjú Kapus Erikával] http://mta.hu/oldmta/?pid=634&no_cache=1&backPid=390&tt_news=120769&cHash=70618e2a88.

Turai L.: *Tatár Sándor „az angyali vándor” nyomában.* Forrás. 42(5). 2010. pp. 104-107.

2. Vendégek és látogatók

Gyűjteményszervezési Osztály

Augusztus 5-én a Baskír Tudományos Akadémia küldöttsége látogatott el hozzánk kapcsolatfelvétel céljából. Intézményük kiadványaiból hoztak el néhány ajándékba. Többnyire Baskírföld történetével, néprajzával illetve nyelvvel kapcsolatos monográfiákról van szó, amelyek egyike sem volt meg eddig az állományban.

Augusztus 10-én Finnországból érkezett látogatónk, Johanna Lilja (Tampere-i Egyetemi Könyvtár), aki a Piliscsabán megrendezett XI. Nemzetközi Finnugor Kongresszus egyik előadójaként tartózkodott az országban. Érdeklődése elsősorban a nemzetközi kiadványcsere történetére, hagyományaira és működésére vonatkozott, mivel ebben a témában készíti doktori értekezését.

Informatikai Osztály

Az Informatikai Osztály vezetője koordinálja a bolgár és román akadémiai könyvtárral sok éve fennálló (és az örmény akadémiai könyvtárral most induló) keretegyezményt, mivel ezek témája a közös integrált rendszerrel, az Aleph-fel kapcsolatos kutatás. Ebben a keretben 2010-ben Dincso Krasztev, a Bolgár Akadémiai Könyvtár főigazgatója és Stefka Hrusanova, a könyvtár munkatársa érkezett a Könyvtárunkba egy-egy hét tanulmányútra.

Keleti Gyűjtemény

Február 5.

Fulbright ösztöndíjasok 15 fős csoportja, Csoma-gyűjtemény (Orosz Ger-gely).

Március 18.

Lady Valerie Solti látogatása Bogyai Katalin UNESCO nagykövet társaságában (Kelecsényi Ágnes).

Március 23.

A Honvédelmi Minisztérium kérésére fogadtuk Henry Bentégeat tábornokot, az Európai Unió Katonai Bizottságának elnökét a magyar vezérkari főnök helyettesének kíséretében (Kelecsényi Ágnes, Kovács Nándor, Orosz Gergely).

Március 23.

A Kőrösi Csoma-archívum bemutatása az ENCES Workshop résztvevői számára (Orosz Gergely).

Április 19.

A Szily Kálmán Középiskola oktatói és hallgatói (Kovács Nándor).

Április 23.

A Balassi Intézet szervezésében a hazánkban tanuló külföldi diákok csoportja (Kovács Nándor).

Május 25.

A Kínai Társadalomtudományi Akadémia Nemzetközi Együttműködési Irodájának küldöttsége Zhang Lihua asszony vezetésével (Bagi Judit és Dévényi Kinga).

Július 9.

A Knorr-Bremse igazgatótanácsának tagjai (Kelecsényi Ágnes).

Október 20.

A Debreceni Egyetem Informatikai Kar Könyvtárinformatikai Tanszékének mesterképzéses hallgatói (Kovács Nándor).

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Február 5.

Fulbright-ösztöndíjasok csoportja, 11 fő (Rozsondai Marianne).

Március 18.

Lady Valerie Solti, 4 fő (Rozsondai Marianne).

Március 23.

Henri Bentégeat hadseregtábornok, az Európai Unió Katonai Bizottságának volt elnöke és kísérői, 4 fő (Tóth Gábor).

Március 23.

ENCES Workshop résztvevői, 15 fő (Tóth Gábor).

Március 24.

Milutin Milanković-ről szóló szerb film forgatása, 5 fő (Tóth Gábor).

Április 15.

Szamkó Józsefné, az MTA Pénzügyi Főosztálya főosztályvezetője és kollégái, valamint Náray-Szabó Gábor és barátai, 20 fő (Rozsonдай Marianne).

Április 19.

Szily Kálmán Kéttannyelvű Műszaki Középiskola, Szakiskola és Kollégium (Budapest) tanárai, 13 fő (Rozsonдай Marianne).

Június 17.

Dózsa György Gimnázium (Kiskunmajsa) tanulói, 4 fő (Tóth Gábor).

Szeptember 27.

PPKE történelem szakos hallgatói Óze Sándor vezetésével, 15 fő (Tóth Gábor).

Október 20.

Debreceni Egyetem Informatikai Kar Könyvtárinformatikai Tanszékének mesterképzéses hallgatói, 30 fő (Tóth Gábor).

November 5.

Tóth (Lőcsei) Péter vezetésével a szombathelyi Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium csoportja, 20 fő (Babus Antal).

November 19.

MTA Hivatala Természetjáró Szakosztályának tagjai, 21 fő (Rozsonдай Marianne).

November 26.

PPKE olasz szakos hallgatói Armando Nuzzo és Mátyus Norbert vezetésével, 15 fő (Tóth Gábor).

3. Kölcsönzések kiállításokra

Keleti Gyűjtemény

Műemlékek Nemzeti Gondnoksága: *Allah útján* c. kiállításra 1 török és 1 arab kézirat kölcsönzése. 2010. május –

International Archival Culture Exhibition, Korea, 2010. június 1-6. A Csoma-archívum reprezentatív bemutatása a Világemlékezet teremben. Ezt követően a kiállított anyag felkerült a Koreai Nemzeti Levéltár digitális galériájára.

Magyar Nemzeti Múzeum *Világemlékezet* c. kiállítás a Tudományfesztivál idején, 2010. szeptember 17-26.

A barcelonai városi történeti múzeum 2010. december 16-án nyílt kiállításához – *Salomé ben Adret de Barcelona 1235-1310. El triomf d'una ortodoxia* – a Kaufmann Haggadából adtunk illusztrációt.

World Forum of Spiritual Culture, Kazahsztán, Asztana, Magyarország képviseletében az MTA Könyvtára Csoma-gyűjteményét mutatták be. 2010. október 18.-2011. január 18.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Petőfi Irodalmi Múzeum: *A Szép és a Jó. Kazinczy és a művészetek* c. kiállításra Kazinczy-kéziratok, Kisfaludy halotti maszkja, Goethe árnyképe és 520.088 (*Mondolat*) (2009. május 12. – 2010. március 10.).

Országos Széchényi Könyvtár: „*Látjátok feleim.*” *Magyar nyelvemlékek a kezdetektől a 16. század elejéig* c. kiállításra kilenc magyar kódex. (2009. október 29. – 2010. február 28.).

Budapesti Történeti Múzeum: *Kálvin hagyománya. Református kulturális örökség a Duna mentén* c. kiállításra 7 db régi könyvet és 1 db fotót kölcsönözünk. (2009. október 30. – 2010. március 21.) (Válogatta és a katalógustételeket leírta Rozsondai Marianne).

Néprajzi Múzeum: *Egy falu az országban: Átány*. Fél Edit hagyatékából fényképek, térképek, gyűjtőfüzetek. (2009. november 18. – 2010. június 30.).

Szlovák Nemzeti Galéria, Pozsony: *Renesancia* kiállításra Rimay János kéziratok imakönyve (K 71) és a Wathay-kódex fakszimiléje. (2009. december 2. – 2010. március 28.).

Modern és Kortárs Művészeti Központ, Debrecen: *A másik Csinszka. Márffy Ödön műzsája* c. kiállításra Csinszka levele (K11/115). (2010. február 25. – június 20.).

Kozani Városi Múzeum (Görögország): „*Görög örökség Magyarországon. A XVII–XIX. századi magyarországi ortodox görögség egyházi, művészeti és irodalmi emlékei.*” c. kiállításra Thomas Ender *A vágatapolcai Sina-kastély* (Ms 4409/59) c. akvarellje. (2010. március 20. – július 31.).

Budapesti Történeti Múzeum: *Budai Bürger, pesti polgár* c. kiállításra kölcsönadtuk Petrich András 19 db akvarelljét. (2010. május 13. – 2010. október 10.).

Xántus János Múzeum, Győr: *A lehetőségek országa – Polgárosodás a 19. századi Magyarországon* c. vándorkiállításra 11 képet digitalizáltunk és küldtünk el. (2010. augusztus 19. – 2010. szeptember 30.).

Néprajzi Múzeum: Fél Edit születésének 100. évfordulójára rendezett emlékülés alkalmából rendezett kiállításra 15 műtárgy. (2010. szeptember 14. – 21.).

I. Tudományfesztivál és a *Memory of the World* emlékkiállítás: Bolyai *Appendix*ének fakszimiléjét, valamint az eredeti oklevelet adtuk kölcsön. (2010. szeptember 17.).

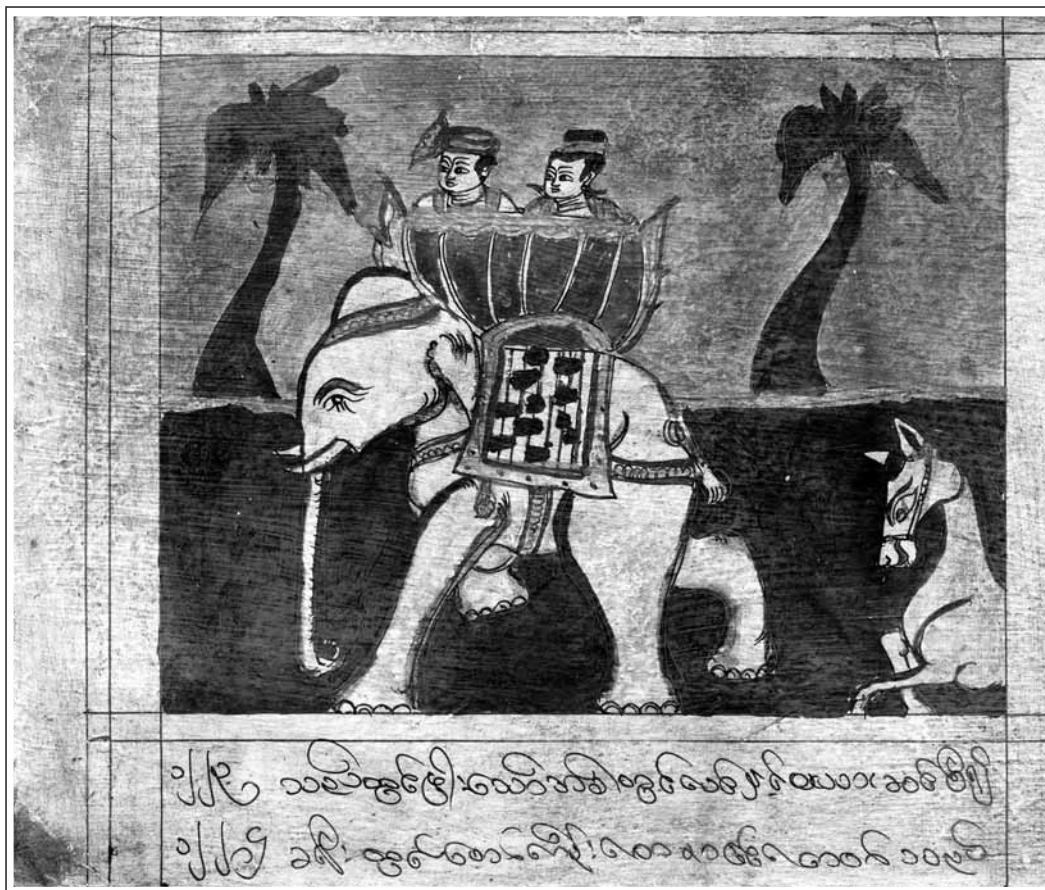
Hadtörténeti Intézet és Múzeum: Hadik András születésének 300. évfordulójára rendezett, *Vivát, Hadik!* c. kiállításra kölcsönöztük a *Catalogus librorum Andrae comitis ab Hadik tam Viennae quam Futakini existentium Anno 1779* c. művet. (2010. szeptember 30. – 2011. március 31.).

Petőfi Irodalmi Múzeum: *Mikszáth Kálmán fekete városai* c. kiállításra 35 tárgy. (2010. október 12. – 2011. június 25.).

Magyar Nemzeti Múzeum: *Széchenyi világai* c. kiállításra 32 tétel. (2010. október 19. - 2011. március 15.).

MTA Művészeti Gyűjteménye: Thomas Ender négy akvarellje. (2010. október 25. – 2010. november 30.).

Magyar Nemzeti Galéria: XIX. – *Nemzet és művészet: Kép és önkép* c. kiállításra három akvarellvázlat Johann Ender *A Magyar Tudományos Akadémia allegóriája* c. művéhez, valamint az *Aurora* c. folyóirat három kötete. (2010. november 4. – 2011. április 3.).

XII. PÁLYÁZATOK ÉS TÁMOGATÁSOK

TÁMOP Az MTA Könyvtára és öt akadémiai kutatóintézet által létrehozott konzorcium *Athenaeum az Interneten* címmel 70 millió Ft támogatást nyert az Új Magyarország Fejlesztési Terv Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) keretében meghirdetett *Tudásdepó-expressz: A könyvtári hálózat nemformális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében* című pályázaton. (TÁMOP-3.2.4-09/1/KMR-2010-0025). Az elnyert támogatás többek között lehetővé teszi, hogy az MTA Kémiai Kutatóközpont, az MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet, az MTA Pszichológiai Kutatóintézet, az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet és az MTA Világgazdasági Kutatóintézet könyvtárai, valamint az MTA Könyvtára gyűjteményeinek jelentős része 2011 őszétől az Interneten keresztül is kereshető lesz. A retrospektív feldolgozás mellett a szolgáltatások megújítása és a távoli eléréssel biztosítható szolgáltatások kialakítása a fő feladatunk. A projekt irányítója Téglási Ágnes az MTA Könyvtárának főigazgató-helyettese, a projekt menedzsment tagjai Czeglédi Katalin gazdasági igazgató és Kürti Tímea Melinda projekt asszisztens, valamint a konzorciumi tagok gazdasági vezetői.

A támogatás megoszlása

Konzorciumi tag	Összeg (Ft)
MTA Könyvtára	39.964.125
MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet	5.007.335
MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet	5.756.088
MTA Egyesített Társadalomtudományi Kutatóintézet- Világgazdasági Kutatóintézet	4.966.685
MTA Pszichológiai Kutatóintézet	6.534.684
MTA Kémiai Kutatóközpont	7.802.777

NKA (2111/1128) „Az MTAK Keleti Gyűjteménye muzeális értékű tibeti kéziratának és fanyomatainak állományvédelme”, 1.000.000 Ft (429.000 Ft önrész). A pályázat megvalósítására 2011-ben kerül sor. Ez a pályázat lehetőséget

nyújt a felbecsülhetetlen értékű anyagok tavaly megkezdett állományvédelmének a folytatására.

NKA (2129/162) A Kézirattár és a Keleti Gyűjtemény közösen benyújtott restaurálási pályázata, 1.300.000 Ft (30% önrész). A Keleti Gyűjtemény a reá eső összegből az UNESCO Világemlékezet listáján szereplő Csoma-kéziratokat és nyomatokat, Müteferrika nyomdájában készült török ősnymtatványokat és arab kéziratokat kíván restauráltatni 2011-ben. A Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye a „Magyar Codexek” gyűjteményből négy darabot, egy 18. századi kézirat/nyomtatvány vegyes kolligátumot, Babits-kéziratot, nyomtatványai közül egy ősnymtatványt, négy 16-18. századi kötetet, egy első kiadású Bartók-művet, valamint Mohács előtti okleveleket fog 2011-ben restauráltatni.

NKA (2140/196) Az MTAK ősnymtatvány-katalógusa elektronikus kéziratának elkészíttetésére (1.453.800 Ft).

NKA (2608/0875) A PIM-mel közösen az NKA-nak benyújtott *Radnóti Miklós 100 éves – Emlékév* pályázatból 4.460 eFt-ot kaptunk a Radnóti-kiállítás megrendezésére és a Radnóti-honlap elkészítésére. Az „*Ó, költő, tisztán élj te most...*” Száz éve született Radnóti Miklós c. honlapot Babus Antal és Sajó Tamás (Studiolum Bt.) készítette, sajtóbemutatója 2010. február 24-én volt.

TIMA Az Islamic Manuscript Association-höz 2009-ben benyújtott második pályázatunk is sikeres volt, s ennek keretében 2010-ben befejeződött az arab kéziratok katalogizálása az MTAK internetes katalógusában.

XIII. GAZDÁLKODÁS

Kiadások (eFt)

Megnevezés	
Személyi juttatások	246.178
Munkaadókat terhelő járulékok	64.351
Állománygyarapítás	107.418
Dologi és továbbszámlázott kiadások	99.705
Vásárolt termékek és szolgáltatások ÁFA-ja	26.153
Intézményi beruházás ÁFA-val együtt	14.900
Felújítás ÁFA-val együtt	71.745
Összesen	630.450

A 2010. évi állománygyarapítás forrása (eFt)

Megnevezés	Költségvetési támogatás	Pályázat, egyéb támogatás	Többlet-bevétel, önrész	Pénzmaradvány	Összesen
Nemzetközi kiadványcsere	16.095	--	--	11.216	27.311
Könyv	22.496	ODR: 1.772	2.901	ODR: 3.053	30.222
Könyv örökbe-fogadás	--	80	--	--	80
Folyóirat	32.646	--	--	--	32.646
Kézirat	92	--	--	--	92
Adatbázisok, on-line előfizetések	4.671	--	--	--	4.671
Konzorciumi tagok részére előfizetések	--	--	741	--	741

EISZ adatbázis vásárlás MTA részére	--	11.655	--	--	11.655
Összesen (áfa nélkül)	76.000	13.507	3.642	14.269	107.418

A kiadási előirányzatok és teljesítések megoszlása (%)

Megnevezés	Eredeti előirányzat 2009. év	Teljesítés 2009. év	Eredeti előirányzat 2010. év	Teljesítés 2010. év
Személyi juttatások	48	37	46	39
Munkaadókat terhelő járulékok	15	11	12	10
Állománygyarapítás	15	18	14	17
Dologi és tovább-számlázott kiadások	16	19	17	16
Vásárolt Áfa	2	3	2	4
Átadott pénzeszközök	0	3	0	0
Beruházás-felújítás	4	9	9	14
Összesen	100	100	100	100

Bevételek (eFt)

Megnevezés	
Xerox	593
Foto	1.560
CD szolgáltatás	889
Kiadvány és képeslap értékesítés	206
Folyóirat megváltás	167
Beiratkozási díj	3.141
Külföldi kölcsönzési díj	548

EOD szolgáltatás bevétele	8
„Radnóti 100 éves” kiállítás NKA támogatás (PIM)	3.568
Közlési díj, egyéb bevétel	60
Továbbszámlázott szolgáltatások ellenértéke	568
Bérleti díj	8.698
Könyvtartozás, kártérítés, egyéb költségtérítések	63
Egyéb bevétek	41
<i>Intézményi működési bevétel összesen</i>	20.110
Kiszámlázott ÁFA	4.882
Áfa visszatérülés	34.391
<i>Áfa bevétel összesen</i>	39.273
Könyv örökbefogadás bevétele	86
IDP CREA támogatás	716
EOD pályázati támogatás	4.548
Cartographia Kiadó támogatása Kégl konferenciára	1.000
<i>Átvett pénzeszközök összesen</i>	6.350
Költségvetési támogatás: eredeti előirányzat	505.800
OKM 6960/2010.sz.szerz. ODR támogatásra	2.500
Pótelőirányzat, kereset-kiegészítésre	11.416
2009.évi fiatal kutatói járulék maradvány elszámolása	-20
MTA 82.sz.támogatási szerződés EISZ adatbázisok vásárlásra	17.300
MTA 88.sz.támogatási szerződés állománygyarapításra	11.000
MTA 89.sz.támogatási szerződés II.em. felújítási keret kiegészítése	10.000
Főtitkári dicséret jutalom keretének átadása	254
<i>Költségvetési támogatás összesen</i>	558.250
NKA 2129/103 restaurálására	800

NKA 2111/1083 állományvédelem	1.500
NKA 2140/0196 ósnyomtatvány katalogusra	1.154
Konzorciális online adatbázisokhoz befizetett önrész	5.485
APEH szja 1%	55
Támogatásértékű bevétel összesen	8.994
MTA Kulturális dolgozók továbbképzésére	70
Előző évi maradvány terhére átvétel összesen	70
Előző évi pénzmaradvány igénybevétele összesen	19.167
Bevételek összesen	652.214
Kiadások összesen	630.450
Maradvány	21.764

A maradvány megoszlása

Megnevezés	
EOD pályázat	4.548
Főtitkári elismerés kerete	254
OKM/ODR 6960/2010 áthúzódó maradványa	228
Szállítói kötelezettség:	16.734

„Mi dolgunk a világon?” „Ment-e a könyvek által a világ elébb?” „Hol a könyv, mely célhoz vezet?” „Mik a világon?” „Ment-e a könyvek által a világ elől a könyv, mely célhoz vezet?” „Mi dolgunk a világon?”

